

ALUMINIJ

Glasilo delovnega kolektiva tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

IZDAJA DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN
ALUMINIJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

UREDNIŠKI ODBOR

Franc Meško — predsednik, Stane Tonejc, dipl. inž. — odgovorni urednik, Filip Dolinar, Stojan Kerbler, dipl. inž., Rozika Klančnik, Franc Klementič, Anton Kokol, Anton Kozoderc, Franc Lah, Ivo Tušek, Franc Vrlič.

Tisk ČP Mariborski tisk
Maribor

Rokopisov in slik ne vračamo

ŠT. 11

NOVEMBER 1969

LETNIK VII.

PRED PRAZNIKOM REPUBLIKE

Čprav bo naše praznovanje tovarniškega praznika letos potekalo nekoliko drugače kot v prejšnjih letih, saj praznujemo petnajsto obletnico obratovanja, pa kljub temu ne smemo mimo tudi drugega za nas zelo pomembnega praznika — DNEVA REPUBLIKE!

Ta naš praznik bomo letos praznovali že šestindvajseti po osvoboditvi — kar je več kot dostojen jubilej naše nove socialistične Jugoslavije, v kateri danes resnično gospodari delovni človek naše socialistične družbe, prekaljen v narodno-osvobodilni vojni in v povojni izgradnji naše domovine.

Ko torej letos ob novih delovnih zmagah našega delovnega človeka praznujemo 26. rojstni dan naše socialistične republike, nikakor ne moremo mimo nekaterih dejstev, ki so takrat vplivala na današnjo ureditev. To pomeni, da je treba malce pogledati nazaj, ne glede na to, če že dodobra poznamo zgodovinski potek II. zasedanja AVNOJ v Jajcu, ki je bilo odločilno za našo nadaljnjo usodo. Zgodovinska pomembnost sklepov II. zasedanja AVNOJ je zares bila že tolikokrat opi-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Posnetek z volilne konference ZK v našem podjetju

(Foto: A. Kozoderc)

VOLILNA KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV

Osnovna organizacija ZKS v našem podjetju je imela 16. oktobra svojo redno letno konferenco. To je bila volilna konferenca, na kateri je dosedanje vodstvo skupno s člani pregledalo delo zadnjih dveh let in na kateri je bilo izvoljeno novo vodstvo osnovne organizacije.

Konferenca se je pričela s precejšnjo zamudo, ker ni bila sklepna. Ko je bilo navzočih več kot 50 odstotkov članov, je sekretar Franjo Gnilšek otvoril konferenco in pozdravil navzoče goste in člane. Med gosti so bili: Lojze Briški, sekretar medobčinskega komiteja ZKS Maribor, tovariša Oblak in Janže — predstavnika ZK tovarne dušika Ruše, in tovariš Masten — predsednik občinskega komiteja ZMS.

Po izvolitvi konferenčnih organov je sekretar Franjo Gnilšek prebral izčrpno in kritično poročilo o delu komunistov v zadnjih dveh letih. Kljub spremenjenemu načinu dela in reorganizaciji osnovne organizaci-

je ZK v našem podjetju so komunisti znali pravilno oceniti vsak pomemben dogodek tako doma kot tudi v svetu. Čas, v katerem živimo, je politično tako razgiban, da se ne smemo prav nič uspavati. Komunisti so znali pravilno reagirati na izraelsko agresijo na arabske države, na vojaško intervencijo v Češkoslovaško, dali so vso moralno podporo vietnamskemu ljudstvu pri njegovem boju za svobodo in neodvisnost.

Poročilo o skoraj 10 odstotkih izključenih članov ZK, kar si ceter ni spodbudno, lahko osnovni organizaciji le koristi, saj se je tako rešila nedelavnih in sploh slabih članov, ki ji niso bili v ponos.

Med razpravo po poročilu so udeleženci konference še marsikaj dopolnili in osvetlili.

Imeli so kritične pripombe na kadrovske strukture v podjetju. Nikakor ni spodbudno, da smo glede strokovnih kadrov v mejah poprečja slovenskega gospodarstva. Dejstvo, da je to slovensko poprečje najnižje v Jugoslaviji, pa je za nas zelo slabo in zahteva nujne rešitve. Od množice sklepov in resolucij bo nujno treba preiti na izboljšanje kadrovske strukture. V zadnjem času ne sprejemamo več ljudi, ki nimajo ustrezne strokovne izobrazbe, kar tudi zboljšuje naš kadrovski sestav. To pa je znatno premalo in bo

(Nadaljevanje na 8. strani)

Prevoz aluminija

(Foto: Stojan Kerbler)

SAMOUPRAVLJANJE OB 15. OBLETNICI OBRATOVANJA

1954

Zgodovina samoupravljanja v našem podjetju je bila že večkrat napisana. Kljub temu so še vedno zanimivi določeni podatki od uvedbe samoupravljanja dalje. Če pregledamo statistične podatke za vsa leta nazaj, lahko ugotovimo, da se je upravni odbor sestajal poprečno vsakih 10 dni, delavski svet pa vsakih 20 do 25 dni. Seje svetov proizvajalcev delovnih enot so bile redkejšje. Le-ti se sestajajo takrat, ko je potrebno rešiti konkretne zadeve, medtem ko sta upravni odbor in delavski svet mnogokrat razpravljala o načelnih za-

devah in tako sprejemala politiko poslovanja podjetja.

Aktivnost organov upravljanja se izraža tudi v množičnosti. V delavski svet je bilo do sedaj izvoljenih že 760 članov delovne skupnosti, v upravni odbor pa 152 članov, zraven tega pa je bil direktor podjetja ves čas član upravnega odbora po položaju.

Ob decentralizaciji samoupravljanja smo uvedli samoupravne organe tudi v obratih. V proizvodnih enotah, sedaj organizacijskih enotah, so bili izvoljeni člani svetov proizvajalcev proizvodnih enot, v ekonomskih enotah, sedaj delovnih enotah, pa člani svetov proizvajalcev ekonomskih enot. V svete proizvajalcev proizvodnih enot sta bila izvoljena 302 člana, v svete proizvajalcev ekonomskih enot pa 105 članov. Mandatna

doba tem članom je trajala vse do reorganizacije delavskega samoupravljanja. Samoupravljanje smo reorganizirali po sprejemu nove ustave, t. j. takrat, ko smo sprejeli statut podjetja. V svete proizvajalcev proizvodnih enot, ekonomskih enot in sedaj delovnih enot je bilo izvoljenih že 949 članov, v komisije teh organov pa 810 članov.

Bistvene odločitve vseh organov upravljanja smo objavljali sproti, tako da so bili narejeni izvlečki iz zapisnikov in razposlani vsem članom organov, vsem obratom in službam in izobešeni na oglasnih deskah. V zadnjih letih, ko Aluminij redno izhaja, objavljamo vse pomembnejše sklepe tudi v tem časopisu. Pomanjkljivost teh objav je v tem, da običajno zelo kasnijo. Aktivnost organov upravlja-

nja in delo teh organov ocenjujejo člani kolektiva predvsem na sestankih, ki so ponekod česče,

(Nadaljevanje na 8. strani)

1969

K PRAZNIKU NAŠE TOVARNE IN OB DNEVU REPUBLIKE ČESTITAJO ČLANOM KOLEKTIVA

- samoupravni organi,
- vodstvo podjetja,
- družbenopolitične organizacije,
- uredniški odbor.

SPORED

PROSLAVE
TOVARNIŠKEGA
PRAZNIKA
PODJETJA
OB 15. OBLETNICI
OBRATOVANJA

Letos slavi naše podjetje 15. obletnico obratovanja. Zaradi tega bomo imeli v podjetju obširnejši spored proslave, kot je bil ob drugih obletnicah. Proslava je tudi naš prispevek k praznovanju ob 1900-letnici Ptuja.

Spored je takle:

● V sredo, 19. novembra, ob 16.30 bo svečana akademija v restavraciji Kidričevo. Priredile jo bodo osnovne šole Kidričevo, Žetale in Leskovec ter DPD Svoboda Kidričevo, TVD Partizan in folklorna skupina iz Cirkovec.

● V petek, 21. novembra, ob 9. uri bodo razdeljena spominska darila — ure — vsem članom delovne skupnosti, ki so v letošnjem letu dopolnili 10 let delovne dobe v podjetju.

— Ob 10. uri bo svečana proslava v strojni delavnici DE vzdrževanja za vse članke delovne skupnosti.

● V soboto, 22. novembra, ob 20. uri bo v restavraciji Kidričevo priredila naša sindikalna organizacija zabavni večer za članke kolektiva in njihove svojce.

Pojasnilo k obračunavanju dopolnilnega osebnega dohodka v letu 1969

Na seji delavskega sveta dne 3. junija 1969 je bilo dogovorjeno, da bo vodstvo podjetja pripravilo pojasnilo članom delovne skupnosti o obračunavanju dopolnilnega osebnega dohodka v letu 1969. Takšno pojasnilo je bilo v mesecu juniju razposlano v vse obrate, kljub temu pa nekateri člani delovne skupnosti še želijo imeti razna pojasnila. Odločili smo se, da pojasnilo priobčimo v časopisu Aluminij, tako da bo lahko vsak član delovne skupnosti imel napisan in obrazložen način obračunavanja dopolnilnega osebnega dohodka.

Vsa izplačila dopolnilnega osebnega dohodka predstavljajo akontacijo na osebni dohodek v letu 1969. Po sklepu seje delavskega sveta z dne 3. junija 1969 je potrebno izvršiti obračun dopolnilnega osebnega dohodka po dejansko izvršenih urah v času od 1. januarja do 31. maja 1969 za povprečno 184 ur, obračunanih po trenutni neto vrednosti točke, t. j. 0,9045 din za vse delavce.

Kolikor je bil delavec v prvih petih mesecih letošnjega leta (od 1. januarja do 31. maja 1969) v bolniškem staležu ali pa če je imel opravičene ali neopravičene izostanke, dobi le procentualni del dopolnilnega osebnega dohodka na izvršene ure oziroma se mu odbije tisti odstotek od osebnih dohodkov, kolikor znašajo manjkajoče ure nasproti možnim uram prvih petih mesecev. Zaradi lažjega razumevanja si oglejmo primer s praktičnim izračunom:

Delavec s 600 točkami na uro prejme za 184 ur 998,55 din dopolnilnega osebnega dohodka. Če je bil delavec mesec dni v bolniškem staležu, se mu odbije ena petina dopolnilnega osebnega dohodka, kar znaša 199,70 din

(998,55 : 5). Delavec prejme torej štiri petine dopolnilnega osebnega dohodka od enomesečnega osebnega dohodka, ki znaša 598,85 din.

Takšen izračun je popolnoma razumljiv, ker smo ga izvršili po možnih urah prvih petih mesecev letošnjega leta. Delavec prejme v tem primeru štiri petine povprečnega enomesečnega dohodka zaradi bolniškega staleža enega meseca.

Ker smo že v začetku poudarili, da predstavlja vsak dodatni osebni dohodek, izplačan med letom, akontacijo na osebni dohodek v letu 1969, je potrebno ob koncu leta izvršiti dokončni obračun osebnih dohodkov. Kolikor bi delavec iz našega primera delal vse leto in bi imel ob koncu leta tudi samo en mesec manjkajočih ur, mu pripada enajst dvanajstin dodatnega osebnega dohodka (odtegne se mu le ena dvanajstina). Ker smo mu pri sedanjem izplačilu odbili eno petino osebnega dohodka, kar je več kakor ena dvanajstina (za približno 11,67 %), mu bodo na koncu leta po zaključnem računu, ko nam bodo znane vse izvršene ure, izplačali tudi ustrezni del odbitka ene petine, tako da bo imel dejansko odbitek v višini ene dvanajstine. V našem primeru bi izgledalo to takole:

Celotna plača za 184 ur znaša 998,55 din, ena dvanajstina te plače znaša 83,20 din in tako pripada delavcu 915,35 din. Dne 13. junija 1969 je dobil izplačanih 798,85 din, pri obračunu mora torej dobiti izplačanih še 116,50 din.

Kolikor bo konec leta po zaključnem računu izplačan še en dodatni osebni dohodek, bomo pripadajočo razliko odbitka ene petine prvega dodatnega osebnega dohodka obračunali kar pri izplačilu drugega. Izračun bo naslednji:

Obračunana dva enomesečna dodatna osebna dohodka za polne ure sta 1.997,10 din, od česar je potrebno odbiti eno dvanajstino, t. j. 166,40 din. Za izvršene ure mu pripada torej 1830,70 din, 13. junija 1969 je dobil že izplačanih 798,85 din; torej ostane za izplačilo 1031,85 din.

Izplačilo dodatnega osebnega dohodka v znesku 1031,85 din predstavlja torej izplačilo enajst dvanajstin zadnjega dodatnega osebnega dohodka, t. j. 915,35 din, in ustrezni del razlike odbitka ene petine v znesku 116,50 din po prvem izračunu (915,35 + 116,50 = 1031,85 din).

Popolnoma enak izračun dobimo, če bi obračunali osebni dohodek že med letom po ustrezni višji vrednosti točke zaradi dodatnega osebnega dohodka. Povprečna vrednost neto točke bi v tem primeru znašala 1,055,25 din.

Delavec s 600 točkami bi prejemal mesečno 1165,00 din, sedaj prejema po neto vrednosti točke 0,9045 998,55 din, kar je za eno dvanajstino več in znaša 166,45 din.

Letno bi prejel $166,45 \times 12 = 1997,40$ din, kar predstavlja dva dodatna osebna dohodka po 998,55 din, seveda samo v primeru, če bi delal vse leto. Ker pa je bil delavec mesec dni v bolniškem staležu, bi prejel le $116,45 \times 11 = 1280,95$ din, kolikor znašata seštevka obeh dodatnih osebnih dohodkov, in sicer: prvi dodatni osebni dohodek 798,85 din in drugi dodatni osebni dohodek 1031,85 din = skupaj 1830,70 din.

Prikazani izračun velja samo v primeru, če omenjeni delavec po 31. maju 1969 ne bo več v bolniškem staležu. Kolikor bi z bolniškim staležem nadaljeval,

se mu bo pri drugem dodatnem osebnem dohodku odbil še ustrezeni del razlike od prvega dodatnega osebnega dohodka, ki mu je bil izplačan dne 13. junija 1969, in ta razlika ni bila odbita.

V pojasnilo glede obračuna boleznin navajamo:

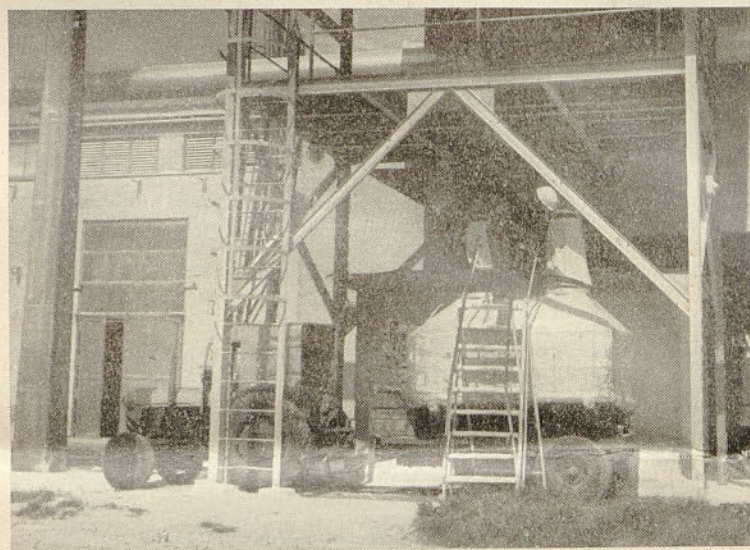
Po osnovnem zakonu o zdravstvenem zavarovanju (Uradni list SRFJ, št. 22/62, 53/62, 15/65, 29/66 in 23/66 — člena 55 in 56) se ugotavlja nadomestilo za boleznine po mesečnih povprečnih zneskih osebnega dohodka, ki ga je delavec prejel za preteklo leto, in po dokončnem obračunu po zaključnem računu. Glede na tako določilo izračunavamo povprečje za preteklo leto, ki se pri bolezninah do 30 dni upošteva za izračun nadomestila po našem pravilniku; kadar gre za boleznine nad 30 dni, pa to obračunava socialno zavarovanje na isti osnovi. Iz tega sledi, da je osnova za izračun povprečja obračunan in izplačan osebni dohodek

po zaključnem računu. S tem je zajet celotni osebni dohodek, ki je izplačan kot akontacija za poslovno leto vključno z delitvijo, izvršeno po zaključnem računu.

Ker se nadomestilo osebnega dohodka za čas bolniškega staleža ugotavlja po povprečju preteklega leta, variiranje osebnih dohodkov v tekočem letu na višino ne vpliva. Zaradi tega menimo, da je popolnoma upravičeno, če se bolniške ure od dodatnega osebnega dohodka odbijejo, ker bi bil delavec tudi v primeru, če bi se osebni dohodek obračunaval sproti po višji neto vrednosti točke, obračunan po povprečju iz preteklega leta.

Dokončni obračun bomo izvršili na koncu leta po zaključnem računu, ko nam bodo znane izvršene in bolniške ure za posamezne delavce.

To pojasnilo objavljamo zaradi lažjega razumevanja izračuna dopolnilnih osebnih dohodkov v letu 1969.

Nakladanje glinice

OGRAJA, KI NE RJAVI

Žične ograje so od nekdaj sodile med najcenejše. Zal pa imajo slabo lastnost — žica, čeprav pocinkana, začne prej ali slej rjaveti, čiščenje in barvanje tisočev zank na žični mreži pa je zamudno in naporno delo. V zadnjem času so začeli izdelovati aluminijaste mreže, ki jih povrh lahko še eloksirajo in s tem obarvajo. Tudi nosilci ograj so aluminijasti. Proizvajalci trdijo, da bodo aluminijaste ograje kmalu in za marsikatero rabo izpodrinile železne.

STEKLO — MATERIAL BODOČNOSTI

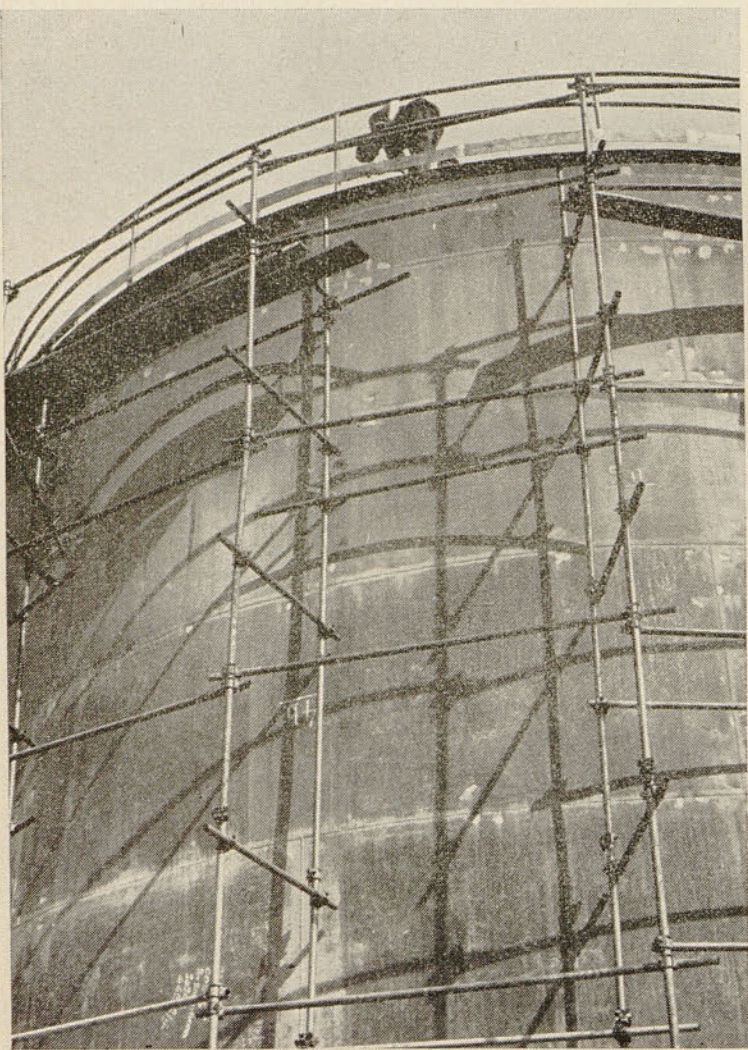
Egipčani so že okrog 3000 let pred našo dobo proizvajali steklo, vendar sedaj govorimo, da bo steklo postalo material bodočnosti. Steklo in drugi keramični materiali imajo že sedaj veliko vlogo v novi tehnologiji, kot npr. material za ojačanje kovin, plastike in celo betona. Na oddelku za keramiko na univerzi v Lidsu že dalj časa delajo poizkuse z novimi vrstami stekla in ostalimi keramičnimi materiali. Pričakujejo, da bo razvoj keramičnih materialov pripomogel, da se bodo stroji pri delu lahko bolj segreli (imeli bodo zato večjo moč), dobili se bodo boljši industrijski safirji in rubini, keramični material se bo koristil za ojačitev betona itd.

MRZLA LUČ IZ EVROPE ZA PROGRAM APOLLO

V programu apollo so poleg ameriških sodelovale tudi številne vrhunske evropske firme. Ena izmed njih je zahodnonemški Siemens. Svetleče kondenzatorje na bazi cinkovega sulfida, ki so jih razvili pri Siemensu, so uporabili za razsvetljavo skal instrumentov v kabini apolla. Ti kondenzatorji dajejo, če jih priključimo na izmenično napetost, enakomerno, hladno svetlobo, ki ne slepi.

RENTGEN ZA ISKANJE DIAMANTOV

Sovjetski znanstveniki so izdelali avtomatsko napravo za iskanje diamantov v določeni količini zemlje. Naprava lahko v eni uri pregleda 20 ton zemlje. Naprava nadomešča zapleteno in težko ročno delo. Zemljo, za katero menijo, da vsebuje diamante, obsevajo z močnimi rentgenskimi žarki. Diamanti se pod vplivom žarkov začnejo svetiti, kar registrira fotografska naprava, ki potem avtomatsko sproži posebno žlico, ki zajame zemljo z diamanti in jo prenese v rezervoar za izpiranje. Poizkusi so pokazali, da v enem letu s tako napravo prihranijo 50.000 rubljev.

Montaža

Fotografija Stojana Kerblerja „Sam“ je na mednarodni razstavi „24. salon international de arte fotografico“ v Buenos Airesu, na kateri je sodelovalo 553 avtorjev iz 34 držav, poleg prve nagrade dobila še posebno nagrado mednarodne fotografske organizacije Amerike za najboljšo fotografijo. To je izredni uspeh za avtorja in za jugoslovansko fotografijo nasploh.

BOKSIT IZ WEIPE

Poleg domačih boksitov uporabljamo letos v naši tovarni glinice tudi uvožene boksite. To so boksiti iz Indije in predvsem v večjih količinah tudi boksiti iz Avstralije.

Pred štirinajstimi leti so v Avstraliji po naključju odkrili ogromna nahajališča boksita in Avstralija je čez noč postala stalen in pomemben dejavnik v svetovni proizvodnji boksita in glinice. Ta položaj ji je omogočilo dejstvo, da so v Weipi, v nenaseljenem in neraziskanem severnem področju države Queensland, našli kakoviten boksit, katerega zaloge ocenjujejo na 2000 milijonov ton. V ilustracijo lahko navedemo, da so zaloge boksita v vsej Jugoslaviji ocenjene na približno 100 milijonov ton in da Jugoslavija zavzema položaj pomembnega proizvajalca in izvoznika boksita v Evropi.

Weipa leži 12 stopinj pod ekvatorjem, v monsumskem področju, kjer pade letno približno 1700 mm dežja. Pretežni del teh padavin pade v štirih mesecih, od decembra do marca. Porečne temperature se gibljejo od 21 do 35°C, zime in zmrzovanja skoraj ne poznajo. Področje je težko dostopno in praktično skoraj izolirano od dežele Queensland. Po kopnem je možen dostop samo s terenskimi vozili, ki imajo pogon na vsa štiri kolesa, v času monsunskega deževja pa je tudi ta edina pot neprevozna. Ljudi in material prevažajo v Weipo z letali in ladjami. Najbližje večje naselje Cairns (25.000 prebivalcev) je oddaljeno 550 km, vmesno področje je poraščeno z gostimi gozdovi. To je eno od najbolj rekdo naseljenih področij Avstralije, le tu in tam najdemo kakšno farmo in čredo živine ali kako misijonarsko postajo. Področje, kjer kopljejo boksit, je prepredeno s številnimi rečnimi

rokavi, vpliv plime in oseke na reke pa čutijo še v notranjosti 50 km. Vse to je močno oviralo raziskovanje terena in so v ta namen v glavnem uporabljali čolne, lahka letala in helikoptere.

Boksit, ki ga kopljejo, je mešanica trihidrata (gibbsit) in monohidrata (böhmit) in ga najdemo v plasteh, debelih od 1 do 12 metrov. Ponavadi je pokrit z zelo tanko plastjo zemlje, ki jo odstranjujejo strojno. Boksit je večinoma v obliki majhnih, okroglih pisolitov, s premerom od 1 do 20 mm. Če tak pisolit presejemo, vidimo, da je sestavljen iz več koncentričnih plasti. Ležišča tega zelo kakovitnega boksita se raztezajo na površini več sto kvadratnih kilometrov in je Weipa verjetno eno od največjih ležišč boksita na svetu. Z geološkimi raziskavami in laboratorijskimi poizkusi so ugotovili, da znašajo zaloge kakovitnega, za predelavo primerne boksita več kot 2000 milijonov ton.

Kljub temu da so že prej vedeli, da se na tem področju nahaja boksit, je šele avstralski geolog H. J. Ewans leta 1955 odkril in spoznal vso pomembnost in bogastvo tega ogromnega rudišča. Ewansa so sredi leta 1955 skupno še s tremi geologi poslali na to področje, da bi iskali nafto. Ugotovili so, da so izgledi zelo slabi in da nafte verjetno ni. Pri iskanju nafte so prehodili velika področja in skoraj povsod so našli rdeče boksitne pisolite. Zbrali so nekaj vzorcev in jih posredovali tovarni glinice v Bell Bayu, kjer so jih analizirali. Dobra kvaliteta teh vzorcev in velika razprostranjenost bok-

sitnih ležišč je dala osnove za sklepe, da bi utegnili Weipa biti tudi komercialno zanimiva. Sklenili so, naj se Ewans ponovno vrne v Weipo in naj to pot išče samo boksit. Preiskal je 52 milj morske obale in prepoštoval po kopnem več kot 180 milj. Videl je milje in milje boksita in podvomil, da je verjetno s tem boksitom nekaj narobe, drugače bi ga morali gotovo že prej odkriti in koristno uporabiti. Kljub vsem dvomom je čast odkritelja pripadla Ewansu in je za svojo izkušnost in vztrajnost dobil priznanje v obliki najvišjih odlikovanj.

Preden so pričeli s komercialnim izkoriščanjem boksitnega rudišča, so zbrali več kot 10.000 vzorcev boksitov in jih preiskali v posebej za to pripravljenem laboratoriju. Da bi omogočili dostop tudi večjim ladjam, so zaradi plitvega morja morali izkopati več kot dva milijona kubičnih metrov materiala. Tako so šele leta 1961 poslali prve tri pošiljke boksita v Evropo, na Japonsko in v Bell Bay.

Boksit kopljejo na dnevnem kopu z buldožerji in ga s specialnimi nakladalci nakladajo na 50- in 100-tonske tovornjake. Vsak nakladalec lahko naloži 500 ton boksita na uro. Iz rudnika gre material na drobljenje, pranje in sejanje. Tako pripravljen in oplemeniten boksit uskladišči na odprtem skladišču zmogljivosti 300.000 ton, kjer čaka, da ga naložijo na velike tovorne ladje. Nakladalne zmogljivosti so tako dimenzionirane, da lahko 60.000-tonska ladja naloži v manj kot 24 urah.

(Nadaljevanje na 7. strani)

FRANC ŠIMENKO O DELU RDEČEGA KRIŽA

Po daljšem presledku se ponovno oglašamo z rubriko »Naš intervju«, vendar tokrat z izjemo — intervjuvali bomo zunaj tovarne. Odločil sem se namreč, da bi bilo vsekakor vredno spoznati tudi delo in probleme nekaterih naših družbenopolitičnih organizacij ter društev v naselju. Kot prvo smo si izbrali osnovno organizacijo Rdečega križa ali bolje rečeno njenega predsednika tovariša Franca Šimenko, ki je že dolgo časa zelo aktiven v tej organizaciji.

Odločitev, da bom pričel s to organizacijo, ni niti malo slučajna, ampak me je k temu pritegnila dosedanja aktivnost te humane organizacije. Preden bo sicer stekel pogovor, je vsekakor treba poudariti, da je bila prav omenjena organizacija v letošnjem letu najbolj aktivna v svojem delu in da ji torej povsem zaslužno gre tudi vsa pozornost.

Že v prejšnji številki sem obljubil članom kolektiva, da bom pripravil intervju, v katerem bo predsednik osnovne organizacije Rdečega križa Kidričevo povedal kaj več o delu te organizacije. Čeprav sicer ni okleval, da ne bi hotel odgovoriti na postavljena vprašanja, pa je vendarle bil nekoliko iznenaden ob vsem tem. Toda pričetna trema je bila hitro mimo in že sva lahko pričela. Pa pogledjmo, kako so se vrstila vprašanja in odgovori:

● **ZNAN SI KOT ZELO AGILEN ČLAN IN PREDSEDNIK OSNOVNE ORGANIZACIJE RDEČEGA KRIŽA KIDRIČEVO. ZANIMA NAS, KAKO POTEKA DELO V ORGANIZACIJI IN S KAKŠNIMI PROBLEMI SE SREČUJETE?**

v naši organizaciji so skoraj enaki vsem ostalim problemom drugih organizacij, kar bom morda lahko povedal še pozneje.

● **ZANIMA NAS, KAKŠNO JE SODELOVANJE MED OO RK IN OSTALIMI DRUŽBENOPOLITIČNIMI ORGANIZACIJAMI TER DRUŠTVI V NASELJU?**

»Najbolje sodelujemo s krajevno organizacijo Socialistične zveze ter mladinsko organizacijo. Enako tudi s pionirsko organizacijo na šoli, kjer imamo tudi pomladek Rdečega križa, kar je res velik uspeh.«

● **OO RK JE ŽE VEČKRAT ORGANIZIRAL RAZNE AKCIJE, TEČAJE IN PODOBNO. ZANIMA NAS, KAKŠEN JE BIL USPEH TEH AKCIJ IN TEČAJEV?**

»V lanskem in letošnjem letu smo po sklepu republiškega odbora RK izvedli akcijo za zbiranje oblačil. Pri tem moram predvsem poudariti in izraziti vso pohvalo vsem stanovalcem Kidričevega, ki so iz svojih omar darovali več kot 2500 kosov raznih, še kar vrednih oblačil. V tem trenutku pa se želim še prav posebej zahvaliti mladinski organizaciji

Franc Šimenko med krvodajalci

»Povedati moram, da si me malce presenetil s postavljenim vprašanjem, vendar želim biti konkreten. V odboru RK sem že od leta 1965 delal kot član, zadnji dve leti pa opravljam delo predsednika OO RK. Pripomniti še želim, da sem član te organizacije že od leta 1953, ko sem postal tudi krvodajalec. Delo naše organizacije poteka povsem zadovoljivo z nekaterimi manjšimi izjemami, kot je to pač povsod.

V organizaciji RK imamo več komisij, kot so komisija za krvodajalstvo, komisija za male asanacije in druge. Komisije si pač vsaka po določenem načrtu pomagajo oziroma prizadevajo, da bi svoje naloge opravile čim bolje, čeprav jim to vselej ne uspeva. Problemi

v naselju, ki nam je največ pomagala pri zbiranju teh oblačil. Tudi letos nam je ob enaki izvedeni akciji uspelo zbrati več kot 2000 kosov raznih oblačil. S tečaji in predavanji pa se ne moremo pohvaliti, predvsem ne zaradi tega, ker ni bilo obiskov in odziva, in zato tečajev tudi nismo mogli izvesti!«

● **KER SI ZELO AKTIVEN TUDI PRI ZBIIRANJU KRVODAJALCEV, NAS ZANIMA, KAKŠEN USPEH DOSEGAŠ IN NA KAKE PROBLEME NALETIŠ OB TEM?**

»Kot veš, sem aktiven krvodajalec, sem pa tudi v komisiji za krvodajalstvo pri občin-

(Nadaljevanje na 7. strani)

RAZSVETLJAVA IN DELO

Pomen svetlobe za življenje je splošno znan. Brez sončne toplote in svetlobe – teh dveh elementarnih oblik energije – bi življenje na našem planetu popolnoma zamrlo. Vsak dan znova doživljamo razkošje in obilje sončne svetlobe, ki poraja življenje in mu daje energijo.

Pogostokrat se navaja, da je delo prava vsebina življenja. In dela ni brez svetlobe! Izobilje svetlobe je bistvena sestavina prirodnega okolja, v katerem živi in dela človek. V najboljših svetlobnih razmerah delamo podnevi. Ko se znoči in hočemo delati dalje, se pogosto zadovoljimo z zelo klavnim svetlobnim nadomestkom. V tem ni logike: zvečer, ko je človek do neke mere že utrujen, mu nudimo v ogromni večini primerov mnogo slabše svetlobno okolje, kot ga obdaja dopoldne spočitga. Pri tem zahtevamo, da naj dela in naj bo delovni učinek enak ali vsaj blizu tistega, ki ga dosega podnevi, ne da bi pomislili, da nezadostna, pomanjkljiva in sicer slaba razsvetljava počasi, a zanesljivo škoduje očem in slabí vid.

Takšno stanje je bilo mogoče do neke mere razumeti, dokler je bila svetlobna tehnika še na začetku svojega razvoja. Danes pa je napredovala že v toliki meri in ima že takšna tehnična sredstva in metode, da je mogoče z umetno razsvetlavo ustvariti takšne svetlobne razmere, ki se komaj ločijo od prirodnih. Zmotno mnenje, da boljša razsvetljava samo več stane, ne prispeva pa k dohodku, je žal še marsikje zelo močno. Takšno mnenje je v marsikaterem podjetju vzrok, da pri umetni razsvetljavi štedijo, kolikor je mogoče. Dobro in pravilno razsvetlavo se da urediti le na podlagi svetlobno-tehnične analize konkretnih razmer v prostoru, za katerega gre. Razočarano ugotavljanje, da v razsvetljavo ni vredno investirati, večinoma ni upravičeno.

Težava je morda v tem, da je koristi, ki jih prinese ureditev dobre in pravilne razsvetljave, razmeroma težko meriti s finančnimi merili. Če bi hoteli te koristi dognati za vsak obrat posebej, bi morali za vsak obrat posebej opraviti dolgotrajna opazovanja, merjenja, preizkušanja ljudi itd. in dobljene rezultate strokovno in kritično obdelati.

Takšna raziskava je znanstveno delo, ki ga ne gre opravljati za vsak obrat posebej. Lahko pa se okoristimo z že opravljenimi znanstvenimi raziskavami na tem področju. Te so pokazale, da dobra, pravilna in smotrna razsvetljava odločilno prispeva k zdravim in ugodnim delovnim razmeram in da se njen ugodni vpliv lahko pokaže tudi v povečanju delovne storilnosti. Ureditev razsvetljave v industrijskem obratu je v interesu tako zaščite pri delu kot dviganja delovne storilnosti. Svetlobna tehnika je lep primer za trditev, da je pravilna zaščita pri delu eden izmed prvih pogojev za dvig produktivnosti.

Razsvetljava v pretežni meri določa, kakšne so v danem prostoru svetlobne razmere v nočnem času. Pravilno je, da v zvezi z razsvetljavo v industriji govorimo o svetlobnih razmerah v obratih in na posameznih delovnih mestih, ne pa izključno o osvetljenosti. Osvetljenost je sicer osnovnega pomena za razsvetlavo v nekem prostoru, vendar je le ena od mnogih komponent, ki so rezultat svetlobnih razmer v tem prostoru. Potrebujemo ne samo močno osvetljenost, ampak tudi kvalitetno razsvetlavo!

Elektroliza A

Za ustvaritev ugodnih svetlobnih razmer v raznih industrijskih prostorih in na raznih delovnih mestih ni mogoče dati univerzalnih receptov, temveč le splošne smernice. Prav ravnamo, če naloge razsvetljave ne rešujemo po šablonah, temveč vsak primer obravnavamo individualno.

Z upoštevanjem najpomembnejših vidikov ločimo v svetlobni tehniki naslednje stopnje zahtevnosti: izredno velike zahteve, zelo velike zahteve, velike zahteve, srednje velike zahteve, male zahteve in zelo male zahteve. Pri urejanju razsvetljave za neko določeno delo je treba najprej vedeti, v katero od navedenih stopenj zahtevnosti sodi. Primerjalno klasifikacijo del in opravil najdemo v jugoslovanskem standardu U. C9.100 »Dnevno i električno osvetljenje prostorij u zgradama«, ki je obvezen od 1. februarja 1963 dalje. Tam najdemo tudi za vsako stopnjo zahtevnosti najmanjše dovoljene poprečne osvetljenosti. Na podoben način so osvetljenosti predpisane v mnogih državah. Da bi prikazali primerjalno sliko, so v tabeli zbrane osvetljenosti, kakor jih zahtevajo v raznih državah.

Pri pregledovanju tabele opazimo, da v različnih deželah predpisujejo za ista dela različne osvetljenosti. Na prvi pogled se zdi to dokaj čudno. Natančnejše preučevanje pa pokaže, da utegnejo za to obstajati dokaj utemeljeni razlogi. Osvetljenosti pri umetni razsvetljavi so po tabeli še vedno veliko manjše od osvetljenosti, kakršnih smo vajeni podnevi v stanovanjskih in delovnih prostorih. Prirodne dnevne svetlobe je na pretek in prihaja skozi okna popolnoma zastonj. Umetno svetlobo pa je treba plačati. V naših delovnih prostorih bi najraje

imeli toliko prijetno porazdeljene umetne svetlobe, kolikor je le mogoče. Pri tej svetlobi si želimo videti tudi barve takšne, kakršnih smo vajeni v prirodnih dnevni svetlobi. V teh stvarih lahko človek svoje želje in stremiljenja realizira le v neki določeni meri, ki je podana z vsakokratnimi finančnimi zmožnostmi. Vidimo, da je višina osvetljenosti, ki jo standard zahteva, na neki način odraz življenjskega standarda. Sodobna svetlobna tehnika je sposobna v notranjih prostorih ustvariti tako velike osvetljenosti, kot smo jih vajeni podnevi. Privoščimo pa si jih lahko le, če moremo plačati ustrezno električno instalacijo in potrebno električno energijo. Če tega ne moremo, potem moramo postaviti standard za osvetljenost ustrezno nižje. Po tej razlagi sledi, da naši današnji predpisi za najmanjše dovoljene osvetljenosti predstavljajo kompromis med objektivnimi potrebami človekovega očesa oziroma našimi željami in gospodarskimi oziroma finančnimi zmožnostmi, ki jih imamo. Zato je razumljivo, da se tovrstni predpisi spreminjajo. Zdi se mi, da bi bilo prav, če bi predpis za najmanjše poprečne osvetljenosti v jugoslovanskem standardu U. C9.100 postavili na nekoliko višji nivo.

Pogosto morajo zaposlene osebe zapuščati svoj delovni prostor in stopati v druge prostore z drugačno osvetljenostjo. V zvezi s tem je umestno priporočilo, naj osvetljenosti sosednjih prostorov ne bodo bistveno različne od osvetljenosti delovnega prostora. S tem prihranimo očem zaposlenih nepotreben napor pri zaporednih adaptacijah.

Osvetljenost, ki jo zahtevamo v nekem delovnem prostoru oziroma ki je potrebna na

nekem delovnem mestu, se ne ravna le po delu, ki se tam opravlja, temveč tudi po starosti človeka, ki tam dela. Z leti oči pešajo in so zato za isto delo pri starejših ljudeh potrebne večje osvetljenosti.

Videli smo, da osvetljenost, ki je potrebna za neko delo, izberemo v odvisnosti od svetlobnotehnične zahtevnosti tega dela. Vendar primerna osvetljenost sama po sebi še ne zagotavlja, da v resnici tudi dobro vidimo. V ta namen morajo biti izpolnjene še druge zahteve. Vedeti moramo, kakšno nalogo imajo oči pri različnih delih. Pri raznih delih je naloga gledanja različna, čeprav sodijo ta dela v isto stopnjo zahtevnosti.

Skupno učinkovanje svetlobe in barv moremo imenovati svetlobne razmere. Samo po sebi bi moralo biti razumljivo, da je treba razsvetlavo vsepovsod prilagoditi delu: tako v pisarni kot v delavnici, tako v risalnici kot v tovarniški hali. Prilagoditev razsvetljave delu ali delovnemu postopku pome-

ni, da je treba ustvariti pravilno osvetljenost s primerno krajevno enakomernostjo in s primerno senčnostjo, da morajo biti barve delu primerno izbrane in da ne sme biti niti direktnega niti refleksnega bleščanja. Svetlobnotehnični problem industrijskega obrata, izbiro opleskov za strope in stene, za nosilce in podeste, za žerjave in predvsem za stroje je mogoče pravilno pregledati in rešiti šele, če se svetlobni tehnik ali inženir posvetuje z upravo obrata, z mojstri, z delavci in delavkami, predvsem pa, če se sam zadržuje dalj časa v obratu in si ob delovnih mestih sam ustvari jasno predstav o vrsti in načinu dela, o delovnem postopku, o delovnih in drugih razmerah. Le tako je mogoče napraviti svetlobnotehnično analizo nekega določenega dela. Največkrat pa je tako, da inženir na papirju izračuna za določeni objekt, koliko lx (luksov) potrebuje, da je v normah standarda, toda žal nato vse poveže z dinarjem (Nadaljevanje na 7. strani)

Država	Z a h t e v e					
	izredno velike	zelo velike	velike	srednje	male	zelo male
	osvetljenost v luksih					
Francija	1500	700	300	150	70	30
	do	do	do	do	do	do
	3000	1500	700	300	150	70
Nemčija	4000	600	250	120	60	30
	do	do	do	do	do	do
	—	1000	500	250	—	—
ZDA	1000	1000	500	300	100	50
	do	do	do	do	do	do
	10000					
Jugoslavija	—	300	150	80	50	30
		do	do	do	do	do
		600	300	150	80	50

ČESTITKE OB NAŠEM PRAZNIKU

OB PRAZNIKU NAŠE TOVARNE ISKRENO ČESTITAMO VSEM ZAPOSLENIM, KI SO DOPOLNILI 10 LET NEPREKINJENE ZAPOSLOTITVE V NAŠEM PODJETJU

● IZ DE GLINICE:

Anton Arnuš, Jurij Anžel, Franc Koser, Anton Lesjak, Klotilda Letonja, Franc Notersberg, Jože Poharič, Franc Podgoršek, Stanislav Rašl, Jakob Tement, Jakob Vindiš, Janez Zupanič.

● IZ DE VZDRŽEVALNI OBRATI:

Anton Fištravec, Martin Milošič, Marija Slešič, Anton Sukanec, Anica Šalamun, Majda Štrafela, Franc Tomažič, Stjepan Vesenjāk.

● IZ DE ALUMINIJ:

Anton Auer, Franc Fišer, Franc Fajfar, Ludvik Gajski, Franc Kores, Marija Kozoderc, Franc Kosec, Ciril Kumer, Anton Kukovič, Janez Koren, Friderik Kmetec, Anton Levičnik, Franc Merc, Avguštin Murko, Anton Murko, Anton Murko, Nežika Mohorko, Alojzija Mesarič, Ignac Murko, Janez Napast, Alojz Petrijan, Jože Predikaka, Šerif Puškar, Franc Podgoršek, Janez Rozman, Anton Šprah, Jože Škerget, Janez Štumpf, Ivan

Tacinger, Štefan Vidovič, Josip Vučkovič, Janez Vidovič, Martin Vukovič, Jože Zajšek, Štefka Žnidarič, Anton Vidovič.

● IZ DE PROMET:

Franc Bokša, Anton Golob, Franc Gerečnik, Jakob Jagarinec, Jože Kmetec, Janez Mlakar, Janez Majhen, Janez Ovčar, Jože Spevan, Alojz Sladnjak, Ivan Zadravec.

● IZ DE ENERGETIKE:

Mirko Ivančič, Jože Majcen, Hedvika Pulko, Bogomir Petek, Edvard Šeruga, Franc Tašner.

● IZ DE OSREDNJE SLUŽBE:

Jože Brglez, Janez Fajt, Daniel Golob, Franc Hudžar, Marija Jeza, Dragica Jurič, Alojz Kokot, Milan Longhino, Ivica Majačič, Edita Plej, Jože Predikaka, Hilda Rojs, Jože Skrbinšek, Nežika Skačej, Cilka Trstenjak, Imre Varjú.

ČLANI DELOVNE SKUPNOSTI, KI SO OB TOVARNIŠKEM PRAZNIKU TGA 21. NOVEMBRA 1969 DOPOLNILI NASLEDNJO NEPREKINJENO DELOVNO DOBO

24 let:

Ivan Gerjovič, Franc Godec, Božena Zorec, Franc Muhič, Mirko Spoljar in Janez Lajh.

23 let:

Stane Tonejc, dipl. inž., Simon Frangež, Ivan Horvat, Mirko Končarič, Franc Lenart, Jakob Murko in Friderik Koser.

22 let:

Marijana Toplek, Rudi Majcen, Ivan Jakomini, Sonja Petrovič, Boris Gorup, dipl. inž., Angela Zadnik, Franc Vrtič, Stanko Kovačič, Angela Kranjec, Janez Bezjak, Rudolf Bezjak, Ludvik Burjan, Ivan Colnarič, Matija Frčec, Ivan Gašpar, Ivan Kampl, Franc Klajderič, Anton Kokol, Jakob Kornet, Anton Karo, Franc Koren, Stanko Kovačec, Maks Lačen, Emil Mojzer, Franc Petrovič, Stefan Skledar, Jože Srpič, Franc Sajovec, Jože Zupanič, Franc Vrabl, Ferdinand Zalar, Andrej Toplek, Janez Lenart, Dominik Karlovšek, Tomaž Milošič, Kristina Muršec, Alojz Karo, Alojz Horvat, Valter Kolarič in Franc Hohnik.

21 let:

Karl Antonič, Maks Kmetec, Stanko Brglez, Jože Car, Franc Duh, Anton Draškovič, Stefan Frangež, Jakob Pakin, Jože Frčec, Stefan Fuks, Ivan Firbas, Jakob Galun, Franc Kosi, Anton Leskovar, Jože Mikec, Stefan Nežmah, Anton Nadelberger, Zdravko Zavrtanik, Jože Zelenko, Martin Zerak, Ivan Jurišević, Martin Mojzer, Ivan Pulko, Stanko Hertiš, Franc Meznarič, Franc Kolarič, Ernest Jamer, Zora Težak, Ludvik Mesarič in Vili Hohnec.

20 let:

Ljubo Komel, Stefka Hmelina, Bogoljub Hmelina, Angela Kampl, Franjo Grünfeld, dipl. inž., Stanislava Mesarič, Mihael Emeršič, Anton Furman, Rudi Hlušička, Maks Štrafela, Franc Koletnik, Anica Plajnshek, Stefan Dončec, Ivan Kostanjevec, Franc Prešiček, Srečko Kramberger, Franc Vidovič, Matevž Skok, Franc Gotvajn, Miha Princ, Franc Galun, Franc Zohar, Helena Ahec, Maks Mele, Ernest Janžekovič, Ivan Jus, Franc Bergles, Janez Fridauer, Albert Zajšek, Stanislav Praprotnik, Feliks Breščak, Stanislav Meglič, Stanislav Pal, Rudolf Arnejčič, Jože Gradišnik, Janez Cafuta, Stefan Verbek, Jakob Sohar, Oto Težak, Janez Munda, Franc Kokot, Franc Jakab in Janez Zuran.

19 let:

Franc Vreže, Mirko Adamčič, Jože Zelenjak, Stanislav Gajšt, Janez Pal, Anton Mohorko, Jože Zamuda, Alojz Jerenko, Stanislav Pondrk, Ludvik Anžel, Silvester Kovačič, Maks Jabločnik, Jože Toplak, Viktor Hazabent, Jože Segula, Janez Jeza, Anton Slešič, Ivan Cafuta, Marija Spoljar, Anton Rampre, Alojz Svenšek, Rudolf Celan in Kristina Drevenšek.

18 let:

Branko Mlinarič, Albin Tomše, Katica Stupan, Jože Klanček, Mihael Bednički, Edvard Ferencič, Ivan Kotar, Janez Kores, Branko Kolarič, Zvonimir Klajderič, Franc Markeš, Ivan Vnuk, Anton Tomanič, Franc Gojčič, Janez Erbus, Jože Robič, Vinko Čuš, Fridolin Krneža, Boris Solovjev, Mihael Veit, Stane Lampič, Ludvik Sluga, Stjepan Pavlinek, Anton Kirbiš, Viktor Brglez, Stanislav Godec, Jožef Gajzer, Ivan Havlas, Janez Mohorko, Franc Lah, Peter Rudolf, Anton Zafošnik, Jože Kuret, Janez Mesarič in Viktor Žnidar.

17 let:

Rudi Belšak, Ivan Lah, Antonija Murko, Slavko Janžekovič, Franjo Drobniak, Anton Kurilič, Franc Krajnc, Ivan Krajnc, Stefan Zupanič, Ferdo Lepej, Vinko Knez, Stanislav Kokot, Franc Korpar, Adolf Vodusek, Rudolf Kokol, Konrad Kramberger, Karl Tomanič, Vlado Martinčič, Janez Kiseljak, Rudolf Tili, Jakob Kuhar, Mirko Zaspan, Alojz Menoni, Avgust Vrabl, Roman Harlamov, Franc Paveo, Stefan Frčec, Matevž Metličar, Franc Korošec, Bogomir Toplak, Martin Ozmec, Janez Preložnik, Ludvik Vorina, Jožef Medved, Franc Krajnc, Ernest Vrečar, Karl Pignar, Miroslav Hrenko, Alojz Mikulec, inž. Karl Levanič, Anton Kancler, Albin Spehonia, Jože Hliš, Jože Repec, Stanko Zupanič, Maks Potočnik, Jože Žnidar, Franc Čeh, Franc Vehovar, Franc Novak, Franc Rašl, Franc Bratuša, Stanislav Pulko, Anton Arnuš, Feliks Čuček, Rudi Mlinarič, Franc Visenjāk, Franc Sterbal, Jože Frank, Janez Verbančič, Ivan Pišek, Martin Lah, Janez Pulko, Vida Resnik, Ivan Burjan, Janez Stumberger, Rudolf Golc, Pepca Firbas, Miran Gotvajn, Ladislav Fajt, Franc Jevševar, Anton Klajnšek, Jože Turk, Anton Brglez in Stanislav Segula.

16 let:

Franc Skaza, Lovrenc Kiseljak, Franc Petelinšek, Milan Lamot, Viktor Zupanič, Dragoljub Acimovič,

Franc Žižek, Simon Pešec, Anton Dogša, Franc Stumberger, Ivan Kopajnik, Franc Zadravec, Anton Stuel, Janez Pernat, Stanislav Ivánušša, Vincenc Kovačec, Janez Metličar, Janez Jus, Matilda Acimovič, Jakob Spolenak, Karl Spolenak, Martin Bevc, Stanko Hanželič, Ludvik Repec, Rudolf Marušek, Janez Sprah, Alojz Zupanič, Franc Merkuš, Martin Turk, Vincenc Verlek, Franc Intihar, Franc Bogme, Jože Zibrat, Alojz Segula, Marko Prepelic, Franc Emeršič, Stefan Hadler, Franc Petek, Franc Vindiš, Edi Kirbiš, Andrej Merc, Janez Turk, Franc Petek, Mirko Smrtič, Stanislav Erbus, Ivan Poplatnik, Maks Svenšek, Martin Hamersak, Vinko Murko, Ivan Ratajc, Alojz Slatič, Ivan Herman, Jožef Frigl, Franc Zagoršek, Ivan Kozoderc, Stefan Žnidarič, Jože Braunštajn, Anton Zerak, Otmar Vedlin, Jernej Sirovnik, Alojz Kmetec, Janez Vertačnik, Franc Stajner, Ivan Kokol, Franc Leben, Ludvik Ostroško, Viktor Jus, Franc Hertiš, Stanko Bogme, Stanko Svenšek, Ciril Jazbec, Alojz Vtič, Ivan Kokol, Franc Kozel, Anton Pal, Alojz Janžekovič, Justin Repič, Franc Leskovar, Jakob Smiljan, Ivan Malek, Franc Kozoderc, Ivan Ivančič, Viktor Prelog, Ivan Petrovič, Stanko Klinc, Franc Muzek, Stefan Kiselak, Franc Zajc, Jože Rožman, Franc Klajnšek, Srečko Premužič, Rudolf Emeršič, Peter Gegić, Stanko Sok, Alojz Kajzersberger, Janez Pulko, Marija Gradišnik, Stanko Goričan in Feliks Pišek.

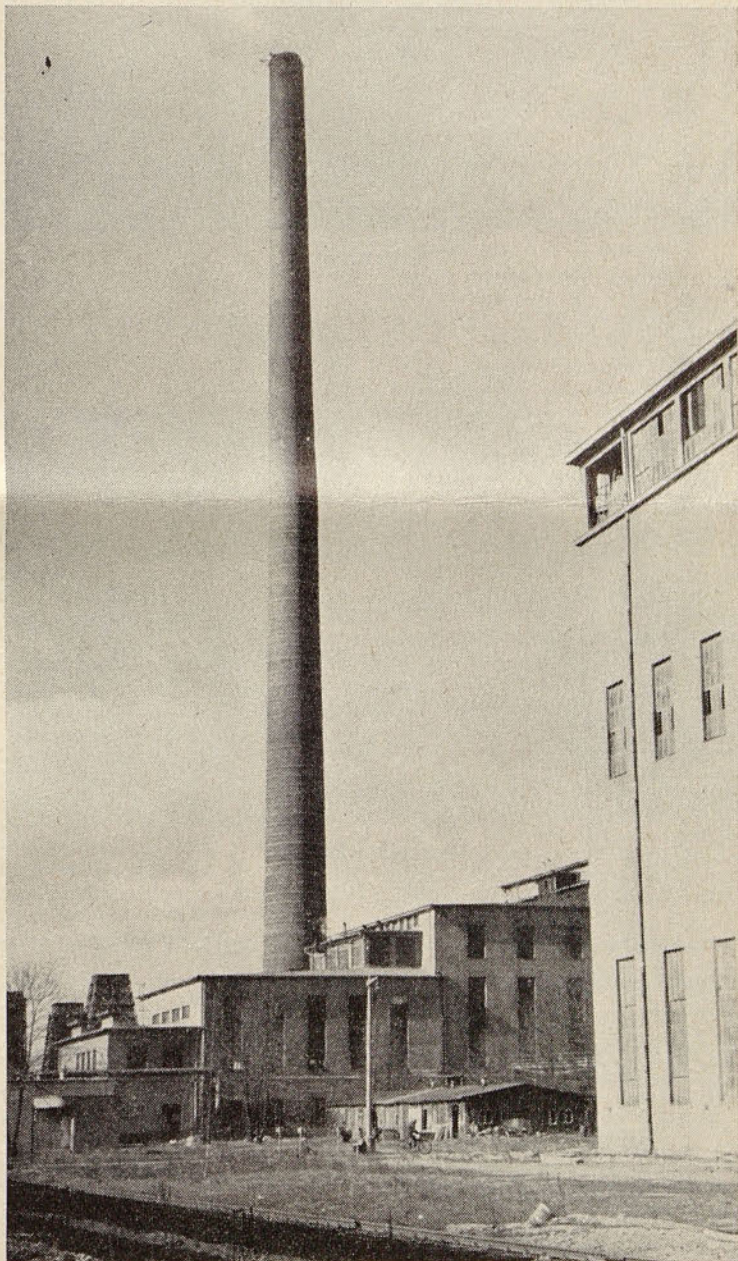
15 let:

Franc Auer, dipl. inž., Elfrida Kac, Vili Detiček, Darinka Kolarič, Justina Kovačič, Sava Kuret, Frida Cuič, Franjo Terbunc, Metka Krajnc, Anton Vrabl, Anton Kamenšek, Jože Murko, Jože Vidovič, Franc Kokol, Ferdinand Koletnik, Franc Lončarič, Franc Ekart, Anton Hertiš, Ciril Martinčič, Janez Gojkošek, Anton Zerak, Viktor Klep, Avgust Rozman, Franc Krivec, Lovro Klajnšek, Stanislav Kmetec, Anton Anžel, Stefan Hanžekovič, Stefan Vodusek, Rudolf Mohorko, Ludvik Kramberger, Ivan Kozel, Anton Topolovec, Franc Valentin, Blaž Turk, Ivan Repec, Franjo Ceci, Mirko Zuran, Ciril Kužner, Tomaž Kolar, Mirko Žnidarič, Jakob Zajšek, Janez Hertiš, Martin Skledar, Jože Sirec, Dušan Hriberšek, Stanislav Zemljč, Franc Kajzersberger, Jože Berger, Franc Kozel, Ivan Hrenko, Feliks Vajdič, Stanko Horvat, Ivan Grahl, Jožef Zajc, Janez Pšajd, Josip Krojst, Franc Junger, Miroslav Cigler, Anton Sluga, Rudolf Kozoderc, Martin Čančar, Stefan Gunžer, Franc Salmersak, Franc Sakelšek, Janez Jerenko, Mirjan Vedlin, Jože Plajnshek, Ludvik Sukič, Janez Lubaj, Vladimir Kajzovar, Anton Prigl, Stanko Pišek, Stanislav Cernenshek, Jurij Zupanc, Jože Emeršič, Franc Bauman, Alojz Levanič, Jože Rogina, Angela Rudolf, Franc Horvat, Janez Pišek, Franc Jurič, Ludvik Perger, Franc Rodošek, Mihael Jeza, Jurij Kurbus, Franc Filipič, Ciril Korže, Franc Turk, Franc Grabar, Venčeslav Petrovič, Janez Mihelič, Franc Hriberšek, Jože Ogrižek, Peter Kolarič, Anton Kaučević, Jože Ostroško, Vincenc Zver, Marija Murko, Ivanka Tašner, Antonija Ščurič, Geza Vitez, Franc Krajnc, Stanislava Huzjan, Alfonz Kozel, Angela Primožič, Franc Zupanič, Janez Smigoc, Jože Vaupotič, Stefan Košir, Ignac Kolarič, Rudolf Lazar, Anton Ferlež, Janez Horvat, Jože Jagarinec, Franc Koren, Maks Korpič, Ivan Mesarič, Edi Menoni, Emil Pižmoht, Ivan Polajžar, Jože Špicar in Avgust Zemljč.

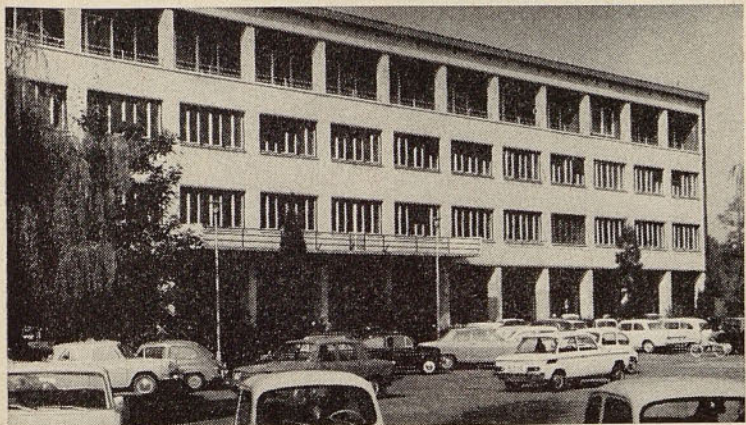
14 let:

Alojz Bek, Janez Bračič, Martin Cafuta, Anton Dvoršak, Valentin Dominko, Vinko Dovečar, Jakob Drevenšek, Franc Fric, Jakob Gojkošek, Ivan Hertiš, Jože Horvat, Janez Horvat, Stanko Irgl, Jože Kokovnik, Franc Kozoderc, Stefan Kreslin, Alojz Krajnc, Franc Kojc, Vinko Kokol, Janko Krajnc, Rudolf Kurbas, Martin Lovrenko, Vinko Lepej, Ludvik Mlakar, Jakob Mesarič, Jurij Mohorko, Stanko Munda, Martin Merc, Franc Meško, Stefan Mlinarič, Jože Marušek, Karl Podgoršek, Vincenc Pšajd, Anton Repinc, Mihael Rojko, Jože Selinšek, Stanko Seidl, Anton Sakelšek, Franc Stumberger, Anton Stumberger, Franc Smid, Franc Simenko, Martin Turk, Franc Topolovec, Peter Vrbnjak, Anton Žumbar, Franc Zlahtič, An-

ton Zolger, Franc Arnuš, Franc Bezjak, Ludvik Bedrač, Albin Bombek, Maks Dovečar, Franc Drevenšek, Ludvik Forstnerič, Anton Fajfarič, Stanko Feguš, Janez Gajzer, Janez Hebar, Franc Jelen, Mihael Jeza, Janez Jurič, Konrad Jakelj, Anton Kozoderc, Marjan Kuret, Milan Kučec, Stjepan Krikovič, Franc Murko, Jože Mlakar, Franc Meznarič, Ivan Falfy, Maks Planinc, Anton Pulko, Jože Pauko, Franc Petrovič, Anton Pižmoht, Rudolf Petrovič, Jože Pihler, Anton Perger, Anton Pišek, Ivan Sok, Franc Segula, Vlado Serc, Franc Sirovnik, Alojz Smigoc, Janez Tašner, Jurij Topolovec, Jože Turk, Ivan Voglar, Janko Zajšek, Ferdo Zupanič, Evgen Andrejek, Stanko Bedenik, Rudolf Bedenik, Blaž Bednički, Stanko Bezjak, Anton Belšak, Franc Ciglar, Viktor Copak, Janez (Nadaljevanje na 6. strani)

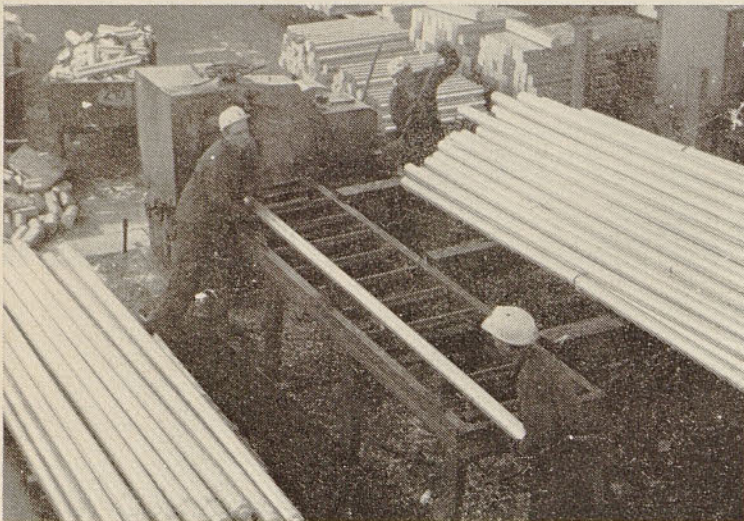
Kotlarna

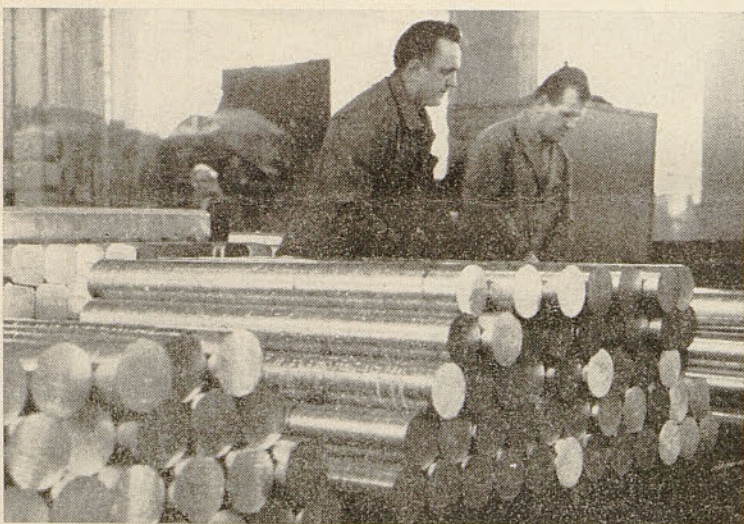
Upravno poslopje

Skladišče aluminija

Iz livarne

Prevzem odlitkov

NEKAJ S SEJ TOVARNIŠKEGA ZBORA SINDIKATA PREMALO SMO OBVEŠČENI O DELU SINDIKATA

Danes članom kolektiva ponovno predstavljamo nekaj materiala iz arhiva sindikalnega dela tovarniškega zbora in predsedstva tovarniškega zbora, da bi tako člani bili kar se da dobro obveščeni o vsem, kar se dogaja na področju sindikalnega dela, kajti še vedno namreč prevladuje mnenje, da sindikat spi in nič ne dela.

Morda bi takšna mnenja bila drugačna in o tem ne bi pisali, če bi vsi člani tovarniškega zbora ter predsedstva sproti obveščali svoje ostale sodelavce o vseh dogodkih v okviru sindikalnega delovanja. Prav gotovo je zanimivo to, da so na eni izmed sej TZ med drugim razpravljali tudi o tem, kako se ne obnese nova organizacijska shema sindikata glede sindikalnih grup v delovnih enotah. Nekateri so menili, da je sedaj mnogo manj povezave, kot je bilo prej, in podobno. Menijo tudi, da je sindikalno delo povsem zaspalo in da ni več tistega pravega sindikalnega duha v celotni organizaciji.

Osebo namreč menim, da je to delno res, vendar pa ni treba sedaj iskati krivde za slabo sindikalno delo v tem, da smo formirali sindikalne grupe po delovnih enotah, ampak predvsem v tem, kako so se kje sploh lotili dela, ker je končno le vseeno, ali se te enote imenujejo sindikalne grupe ali pa sindikalni pododbori. Namen vsega je bil predvsem, da bi se grupe mnogo lažje sestajale in reševale določene probleme v okviru svoje izmene in podobno.

Krivde, da delo ni steklo tako, kot smo pričakovali, pa ni treba iskati le v formiranju grup, ampak v naši skupni nezainteresiranosti in pa v tem, da ni skoraj nikjer občutiti vpliva sindikata na celotnem področju dela v naši tovarni.

Mnogo se namreč razpravlja in sklepa le na tovarniškem zboru, vse pa potem ostane le v arhivu, ne da bi člani kolektiva izvedeli kaj več o tem delu, ker posamezni člani zbora to držijo menda le zase. In čemu se potem sprašujemo, zakaj ni zanimanja za sindikat in njegovo delo in zakaj se člani kolektiva ne udeležujejo sestankov, in tako dalje. Mnogi tudi menijo, da je iskati vzrok slabega dela sindikalnih grup v tem, ker so vsi boljši sindikalni aktivisti v tovarniškem zboru, grupe pa smo prepustili

ljude, ki še nimajo dovolj izkušenj ter prakse na področju sindikalnega dela. Res pa je tudi to, da se za tako slabo delo niti najmanj ne zanima naša organizacija ZK, ki bi prav tako morala mnogo več pozornosti in svoje moralne pomoči posvetiti delu sindikata.

Na tovarniškem zboru sindikata so razpravljali tudi o benifikaciji delovne dobe; ker pa je o tem že nekaj napisal tov. Klemenčič, ne bi ponavljal stvari; omenil bi le to, da prav gotovo nobena stvar ni tako draga, da se ne bi izplačala, ko že gre za našega delovnega človeka in za njegove koristi. Vsi vemo, da je zares dokumentacija za vse to draga in da zahteva mnogo dela, vendar je treba v tej smeri delo nadaljevati, da bi končno rešili tudi to vprašanje. To pa seveda ni le naloga sindikata, ampak vseh nas, ki v tem kolektivu živimo in delamo.

Mnogo zanimanja je bilo tudi za izdelavo novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, vendar je tu bilo poudarjeno, da obstaja pri delavskem svetu komisija za pripravo novega pravilnika, v kateri so zastopani člani iz vseh delovnih enot. Sprejet pa je bil sklep, da se zadolži komisija za gospodarstvo in samoupravne odnose pri predsedstvu TZ sindikata, da pripravi ustrezen predlog za organe upravljanja v zvezi z analitsko oceno delovnih mest in v zvezi z izdelavo novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Kot je znano, je imel upravni odbor na svoji seji dne 29. julija na dnevnem redu tudi odstranitev vikend hiše v Crikvenici, ki se morajo odstraniti, ker imajo tamkajšnji urbanisti drugačen plan za tisti del zemljišča. Sindikat je bil mnenja, da ne bi bilo v redu, da bi te hišice prodali, ampak jih je treba prestaviti v drug kraj, kjer bi lahko še naprej rabile članom našega kolek-

tiva. Prav bi namreč bilo, če bi omenjene hišice postavili nekeje v bližini Kidričevega, bodisi na Pohorju ali pa pri Varaždinskih ali Krapinskih Toplicah, ne bi pa kazalo prezreti tudi Banovcev ali Petišovcev pri Lendavi, kjer so že lepa termalna kopališča, ki pa že preraščajo v zdravilišča. O tem bi morali vsekakor dobro razmisliti in se odločiti za korak, ki bi bil najbolj ustrezen in korekten, pa čeprav je vse to povezano s precejšnjimi stroški prevoza in podobno.

Kar zadeva delavski klub, je jasno le to, da je slednji vedno bolj izgubljal svoj pravi namen, ker ima že skoraj vsakdo svoj televizor, radio in časopis ali kakšno revijo. O tem je že prej razpravljalo predsedstvo tovarniškega zbora in pozvalo vse predstavnike, da s svojimi predlogi ali pripombami skušajo nekako urediti, da se ta klub ne bi zaprl, ampak naj bi še vnaprej rabil svojem namenu. Vendar je interes do tega problema pokazala le mladinska organizacija, medtem ko ostale organizacije niso pokazale zanimanja zanj. Delavski klub je zaprt oziroma ne rabi več namenu, za katerega je bil ustanovljen, po drugi strani pa še vedno tožimo, da nam manjka prostorov za razvedrilo in odih.

To je le delček nakazanih problemov, o katerih so razpravljali na sindikatu, vendar pa o mnogočem člani kolektiva niso bili obveščeni. V bodoče bo potrebno več neposrednega obveščanja s strani članov sindikata, ki aktivno delujejo, kajti drugače bo sindikat izgubil še tiste nekaj veljave, ki jo še ima. Zapiši vselj se v tovarniški zbor sindikata TGA naj bi ne bili le arhivska dokumentacija v predalih pisarne, ampak morajo priti po najkrajši poti do članov kolektiva.

M. F.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob prerani smrti na zadnji poti spremljali mojega moža in očeta JANEZA LESKOVARJA in mu s tem izkazali poslednjo čast, se iskreno zahvaljujem. Posebno se zahvaljujem sindikalni podružnici TGA za vso pomoč in organizacijo pogreba z godbo in pevci DPD Svoboda. Hvala tudi vsem za darovano cvetje in izraženo sožalje.

**Žena Marija
s sinom Francem in hčerko Ireno**

ČLANI DELOVNE SKUPNOSTI, KI SO OB TOVARNIŠKEM PRAZNIKU TGA 21. NOVEMBRA 1969 DOPOLNILI NASLEDNJO NEPREKINJENO DELOVNO DOBO

(Nadaljevanje s 5. strani)

Drevenšek, Anton Eržen, Martin Emeršič, Konrad Fladung, Jožef Fideršek, Ivan Fištravec, Stefan Fras, Jože Frank, Janez Fleis, Franc Gerdak, Jakob Gajzer, Leopold Horvat, Jurij Horvat, Stanko Hojnik, Alojz Habjanič, Viktor Ivanuša, Franc Jus, Franc Junger, Adolf Kosi, Ivan Krajnc, Jože Koletnik, Avgust Kiselak, Matija Kosi, Matija Klep, Franc Kokol, Ivan Kirbiš, Karl Kelc, Stefan Kocmut, Ivan Kukovec, Jože Kovacec, Viktor Klasič, Zvonko Kelc, Stanko Kosi, Janez Kristovič, Feliks Kmetec, Stanko Kosec, Ivan Kojc, Jože Kardinar, Avgust Kirbiš, Anton Levičnik, Anton Lovrenčič, Ivan Leben, Ivan Lebar, Janez Lovrenčič, Alojz Milošič, Rudolf Mislovič, Ivan Majoško, Ludvik Mlinarič, Janez Meznarič, Stanislav Majcen, Franc Potočnik, Janez Pukšič, Stanko Pukšič, Albin Ranfl, Anton Rodvanj, Ivan Reich, Stanko Senjor, Jože Sagadin, Jože Spevan, Lovrenc Smolinger, Avgustin Skledar, Anton Sabeder, Janez Spoljar, Ivan Perot, Martin Simenko, Ivan Sef, Ivan Tušek, Josip Trstenjak, Vincenc Topolovec, Stefan Tašner, Jože Vtič, Anton Vidovič, Andrej Vidovič, Anton Vaupotič, Leopold Valh, Viktor Vogrinec, Jakob Vindiš, Franc Vuk, Anton Veselič, Janez Zavec, Stanko Zamuda, Ferdo Zavrtnik, Franc Zinko, Ivan Bračko, Janez Bauman, Franc Cernivec, Jakob Drobnač, Franc Felicijan, Ivan Kramberger, Franc Kumer, Ivan Ložinšek, Stefan Levanič, Josip Murata, Franc Mlakar, Franc Planinšek, Franc Pepelnik, Jože Perkovič, Maks Rozman, Mihael Samprl, Avgust Soštar, Alojz

Zorec, Ivan Zelenjak, Franc Zunkovič, Anton Bratuša, Silvo Fijavž, Janez Gobec, Ciril Hrovat, Anton Kolar, Anton Kmetec, Davorin Meško, Janez Potočnik, Ivan Pintarič, Franc Pišek, Dominik Rumež, Janez Verlak, Anton Zadravec, Stanko Znidar, Alojz Andrašič, Martin Arnuš, Majda Babnik, Franc Borovnik, Lovro Beranič, Ana Maloič, Jože Catorič, Vera Dobljekar, Terezija Galun, Katica Gegić, Zlata Hazabent, Jože Hengheman, Ivanka Havlas, Stanko Jurgec, Anica Lah, Vida Lončarič, Ljudmila Mojzer, Roman Majer, Alojz Majcen, Janez Primožič, Drago Petkovič, Martin Ranfl, Martin Sprah, Franc Vuk, Nada Zaspan, Rozika Klančnik, Jože Operčkal, dipl. inž., Janez Topolovec, Konrad Ferk, Ivan Ivanuša, Franc Zlavs, Kristina Gulin, Franc Panikvar, Franc Svenšek, Konrad Vočanec, Stanko Vinter in Martin Zagoranski.

13 let:

Vinko Bombek, Franc Cajnkar, Simon Cafuta, Franc Horvat, Jože Hliš, Jože Kolarič, Ivan Letič, Maks Milošič, Zora Mlinarič, Jakob Malek, Anton Nahberger, Franc Skledar, Ludvik Arnuš, Jože Brumec, Ivan Bezjak, Jože Cafuta, Jože Ciglar, Alojz Cuček, Janez Družovič, Franc Ferčič, Anton Fakin, Alojz Gašparič, Stanko Golob, Jože Huzjan, Karl Hofman, Vinko Holc, Franc Irgl, Franc Jeza, Alojz Kumer, Janez Lesjak, Janez Lesjak, Franc Malek, Franc Mesarec, Stanislav Mlakar, Martin Malek, Janez Majcen,

Stanko Matjašič, Zvonko Miljančič, Jože Matjašič, Franc Majhen, Mirko Kocuvan, Janez Mlakar, Slavko Marguč, Jože Menoni, Franc Novak, Jože Nemec, Ivan Ogrinc, Stanko Predikaka, Franc Purg, Alojz Sagadin, Gabriel Senjor, Stanko Skrbinišek, Jože Strucl, Janez Salamon, Franc Tomažič, Marjan Trampuš, Stanko Zemljak, Jože Smolinger, Vinko Budja, Franc Breg, Jakob Bratec, Jože Beranič, Andrej Bedrač, Franc Debelak, Franc Drobnič, Franc Flajs, Jože Gajzer, Stanislav Golob, Jože Gajzer, Anton Horvat, Franc Hergula, Marija Horvat, Janez Horvat, Franc Hernec, Jože Habjanič, Franc Huzjak, Franc Jerič, Franc Jazbec, Janez Jerenec, Ivan Jakolič, Stefan Knaus, Stanko Kovarič, Alojz Krajnc, Maks Kaučević, Alojz Kirbiš, Alojz Krajnc, Franc Kodrič, Franc Letonja, Jože Lepej, Alojz Leskovar, Jože Lešnik, Martin Muršec, Ludvik Milošič, Josip Maloič, Martin Meznarič, Franc Naldsberger, Stanislav Polanec, Martin Petrovič, Marjan Primc, Franc Pukšič, Božidar Premužič, Ivan Pečnik, Ludvik Rodošek, Jakob Svenšek, Franc Strucl, Feliks Sterbal, Janez Smigoc, Jože Smigoc, Filip Topolovec, Janez Topolovec, Stanko Toplak, Jože Vek, Franc Vajda, Franc Vidovič, Slavko Višinski, Franc Zavec, Konrad Zelenik, Maks Zorko, Branko Arklinič, Aleksander Blaž, Stefan Beranič, Franc Cajnko, Janez Feguš, Martin Godec, Stefanija Letonja, Vincenc Megla, Janez Samastur, Florjan Trebovšek, Janez Ficko, Anton Kaučič, Alojz Marin, Danilo Mihelič, Jože Slana, Ivan Škrjanec, Anton Vedernjak, Jože Voglar, Anton Cenar, Vida Detiček,

Ivan Gregorec, Marija Hliš, Franc Javernik, Ignac Krajnc, Alojz Kapun, Alojz Krušič, Kristina Kostanjevec, Janez Primožič, Ivan Sekol, Rudi Stelcer, Janez Vidovič, Stefan Zafošnik, Franc Rajh, Alojz Kornik in Jože Kokot.

12 let:

Franc Bratuša, Franc Bratec, Ciril Brunič, Maks Bezjak, Jože Drevenšek, Stefan Ferčec, Srečko Gokjovič, Franc Golob, Anton Hertiš, Franc Kmetec, Albert Klajderič, Jože Kajzersberger, Martin Majcenovič, Janez Plajnšek, Janez Rozman, Alojz Rožman, Maks Sakelšek, Franc Sel, Anton Tomašino, Martin Tominc, Anton Volgemut, Stefan Zorec, Alojz Zorec, Jernej Zelenik, Rudolf Bogdan, Dominik Bračko, Franc Ciglar, Anton Frangeš, Franc Gašperšič, Ignac Golob, Ivan Hvalec, Anton Ivanuša, Martin Jurič, Helena Jelen, Vinko Klemenčič, Franc Klemenčič, Marjan Lovrenčič, Janez Lampret, Alojz Mlinarič, Anton Malek, Janez Marinič, Ivan Ozimek, Rastislav Predikaka, Franc Pišek, Vinko Plej, Janez Sirovnik, Janez Soba, Franc Šegula, Anton Tomažič, Milan Tominc, Milan Ules, Jože Vidovič, Avgust Vraz, Jože Zajšek, Jože Zemljak, Janez Sprah, Stanislav Bokša, Stanko Belšak, Anton Bezjak, Franc Drevenšek, Drago Dodlek, Franc Hergula, Simon Habjanič, Anton Horvat, Franc Habjanič, Jožef Kozel, Franc Klajinšek, Feliks Krajnc, Ludvik Kurež, Ludvik Klajinšek, Jakob Krajnc, Stefan Ložinšek, Maks Merkuš, Franc Mur-

ko, Rudolf Mlakar, Mijo Novak, Franc Ozmeč, Jožef Plajinšek, Janez Princ, Miroslav Petrovič, Stanislav Rožman, Franc Selinšek, Karl Skričla, Franc Smigoc, Franc Trafela, Alojz Veber, Anton Valentan, Vencslav Veselič, Franc Zorec, Martin Jagarinec, Konrad Visočnik, Viktor Cajnko, Martin Podpadec, Martin Sori, Franc Znidar, Cveta Adamčič, Marija Bizovičar, Nevenka Drobnič, Marija Gerečnik, Olga Klajinšek, Anton Kozoderc, Franciška Lesjak, Stanislava Menoni, Nadežda Nešič, Franciška Repič, Vera Sukič, Jožica Sabath, Marija Venta, Zvonko Letonja, Anton Purg in Peter Jurjašević.

11 let:

Janez Bezjak, Ivan Herkovič, Alojz Horvat, Janez Jus, Stefan Petek, Janez Selinšek, Maks Satler, Viktor Tramšek, Anton Vuk, Janez Sukič, Rudi Horvat, Ivan Horvat, Marija Kerček, Anton Kores, Franc Lah, Jože Pišek, Jože Vajsbaher, Mira Verbančič, Jože Belšak, Martin Cokl, Franc Kirbiš, Drago Kovarič, Mihael Krušič, Anton Mohorko, Jože Petrovič, Franc Rožman, Janez Reš, Franc Repec, Janez Skledar, Rajko Topolovec, Vladimir Unuk, Stanko Vindiš, Franc Vindiš, Stanislav Zavec, Anton Fideršek, Vinko Maroh, Janez Svršnjak, Irena Draškovič, Ivan Fajt, Anica Klajinšek, Marjana Kurež, Ivana Kropec, Marija Lešnik, Janez Merc, Marijeta Mlakar, Gabriela Primožič, Stefka Sprah in Sabina Valentinčič. -TL-

Količinsko rentgenografsko določanje alfa glinice

Pri študiju fazne sestave gliničnih surovin se vse večje zanimanje posveča vprašanju količinske vsebnosti korunda v industrijskih boksitih. Dejstvo je, da v sedanjem času kristaloptične in kemične metode določanja $\alpha - \text{Al}_2\text{O}_3$ ne morejo vedno zadovoljiti. Kristaloptični metodi povzročajo največ težav visoko disperzen del vzorca, ki ga ne moremo določiti pod mikroskopom. Kemična analiza v vrsti primerov tudi ne da zanesljivih rezultatov, če so v vzorcu razen korunda še drugi minerali, ki vsebujejo glinico (diaspor, hidrargilit, bemit, kaolinit).

V tem članku je opisana metoda kvantitativne rentgenografske določitve korunda z uporabo ionizacijskega difraktometra URS-50 I.

Metoda temelji na dejstvu, da je intenzivnost difrakcijskih črt komponente odvisna od njene vsebnosti v vzorcu. Z ocenitvijo sorazmernih intenzivnosti črt dveh faz na difraktogramu, od katerih je lahko ena dodana v znani količini preiskovanemu vzorcu, lahko določimo vsebnost iskane faze v vzorcu. Matematično je ta odvisnost izražena s formulo

$$C_x = f \frac{I_f}{I_{st}}$$

kjer pomeni C_x — težo iskane faze v odstotkih, I_f — intenzivnost ene od črt faze, I_{st} — intenzivnost ene od črt primerjalne snovi.

V tem primeru dobimo premočrtno odvisnost, ker sprememba

absorpcije v vzorcu enako deluje na intenzivnost iskane in primerjalne faze; njun odnos se torej ne menja.

Osnova dane analitične metode je grafikon, ki je napravljen z rezultati preizkušeno pripravljenih zmesi, ki vsebujejo različne količine korunda na eni strani in primerjalne komponente na drugi strani.

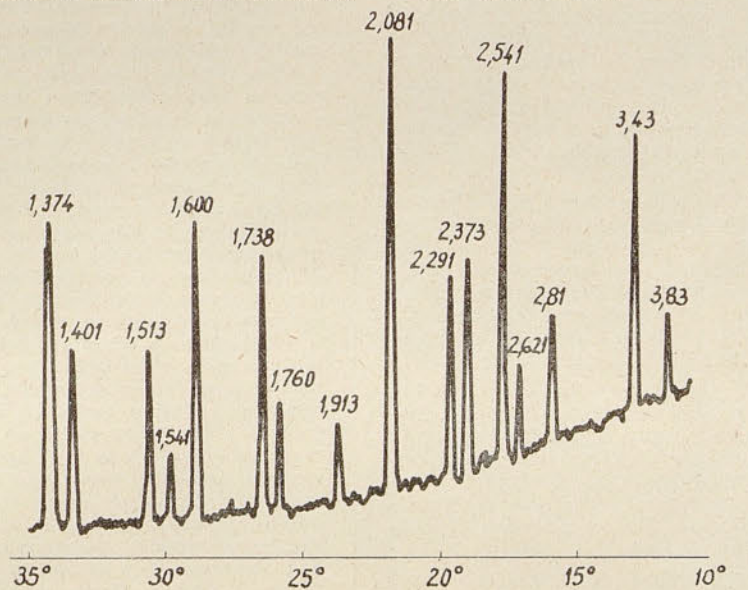
Poskusi so bili izdelani na že prej omenjenem rentgenskem aparatu URS-50 I s Cu katodno cevjo in Ni filtrom. Kot detektor rentgenskega sevanja je rabil Geigerjev števec tipa MSTR-4. Za zmanjšanje možne napake merjenja intenzivnosti,

ki je zvezana z omejitvijo števila kristalov, ki sodelujejo pri odboju, je vzorec rotiral s hitrostjo 20 vrt./min.

Vsi vzorci so bili snemani pri temle režimu difraktometra: napetost na rentgenski cevi 35 kV; tok, ki teče skozi cev, 10 mA.

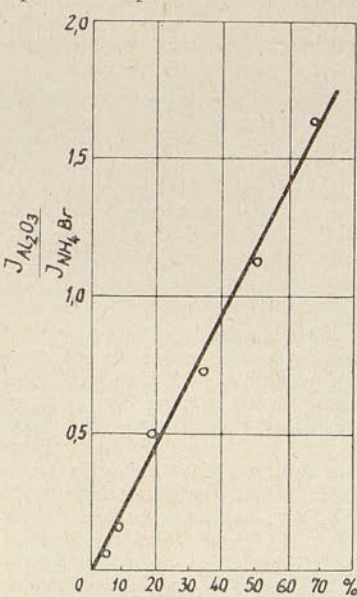
Pri količinski določitvi korunda je bila izbrana črta $d = 1,599 \text{ \AA}$. Kot primerjalna snov (standard) je bil uporabljen amonijev bromid, ki je bil dodan vzorcem v količini 10 %. Primerjalna črta NH_4Br je $d = 1,653 \text{ \AA}$.

Snemanje difraktogramov je bilo izvršeno v območju kotov $= 27^\circ 21'$ do $29^\circ 30'$.

Sl. 1 — Difraktogram — Al_2O_3 v območju kotov $= 10-35^\circ$

Na sliki 2 je prikazan grafikon za količinsko določitev korunda (na abscisi je vsebnost iskane komponente v odstotkih, na ordinati pa srednje razmerje intenzivnosti črt korunda in črt amonijevega bromida). Dobljene točke se dobro skladajo s premico. Neznaten odklon od premočrtnosti pojasnjujemo s tem, da je hitrost rentgenskih kvantov izpod 200 imp./sek.

Sl. 2 — Grafikon za količinsko določitev — Al_2O_3

Preizkus opisane metode je bil napravljen na vzorcih korundnega boksita. Po rentgenografski raziskavi so bili vsi vzorci še kemično analizirani.

REZULTATI RENTGENSKE IN KEMIČNE ANALIZE VZORCEV

Številka vzorca	Razmerje $I_{\text{Al}_2\text{O}_3} / I_{\text{NH}_4\text{Br}}$	$\alpha - \text{Al}_2\text{O}_3$ v %		Razlika ΔS v odstotkih
		rentgenska analiza	kemična analiza	
24 A	0,77	36,2	41,0	+ 4,80
25 A	0,31	14,2	14,4	+ 0,20
26 A	0,19	9,4	12,2	+ 2,80
27 A	0,37	17,3	17,0	— 0,30
28 A	0,33	15,5	17,3	+ 1,80
29 A	0,62	32,4	28,6	— 3,80
30 A	0,99	46,7	49,0	+ 2,30
31 A	0,23	11,1	13,2	+ 2,10
32 A	0,54	25,0	25,9	+ 0,90
33 A	0,51	23,9	1,23	— 22,67

Kot je razvidno iz tabele, razlika med obema vrstama analiz v glavnem ne presega $\pm 4 \%$. Izjema je bil vzorec 33 A, vendar se je izkazalo, da je imel ta vzorec boksita precejšnje količine pri-

mešanega kalcita. Zaradi prekrivanja črte kalcita $d = 1,601 \text{ \AA}$ in črte korunda $d = 1,599 \text{ \AA}$ je rezultat prikazal neresnično vsebnost $\alpha - \text{Al}_2\text{O}_3$ v vzorcu. (Cvetnie metali 6/69)

FRANC ŠIMENKO O DELU RDEČEGA KRIŽA

(Nadaljevanje s 3. strani)

skem odboru RK Ptuj, tu v Kidričevem pa organizator vseh krvodajalskih akcij, pri čemer mi seveda pomaga tudi celotni odbor RK. Opažam, da v zadnjem času upada število krvodajalcev. Menim, da je osnovni vzrok v tem, ker je odpadlo že precejšnje število starejših krvodajalcev zaradi starosti in bolezni. Žal moramo pri tem ugotoviti, da je vse premajhen interes in odziv mladih ljudi za dajanje krvi. Ne razumem, zakaj se mladi ljudje bolj ne prijavljajo za dajanje krvi, ki rešuje dragoceno življenje! O zbiranju krvodajalcev v tovarni pa zares nimam nobenih bistvenih problemov, ker mi pri tem pomagajo.»

● **ALI MENIŠ, DA BI V NAŠEM KOLEKTIVU LAHKO BILO VEČJE ŠTEVILO KRVODAJALCEV, KOT JIH JE, IN KAJ BI MORALI STORITI ZA VEČJI ODZIV?**

»Kot sem že omenil, v tovarni nimam posebnih problemov pri zbiranju krvodajalcev. Znano je že, da se morajo vsi, ki se želijo vključiti med krvodajalce, prijaviti najmanj tri dni pred odvzemom krvi, da se lahko zanje uredi pri delovnih enotah prosti čas. Prav tako je znano, da ima vsak krvodajalec, ki da kri med delom, pravico do štirih plačanih ur, nikakor pa mu ne more biti priznan celi šilt, kot temu pravimo in kot nekateri mislijo. Prostim ur ne more dobiti tudi tisti član, ki je kri daroval pri drugi organizaciji RK. Za večji odziv bi bilo potrebno več konkretnega dela in propagande za to humano delo,

ker se mi zdi, da niso vsi seznanjeni za kako humano delo gre.«

● **ALI BI V TEJ SMERI LAHKO KAJ POMAGALE NAŠE DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE V TOVARNI S SINDIKATOM NA ČELU?**

»Družbenopolitične organizacije s sindikatom na čelu bi nam lahko zares mnogo koristile, predvsem tudi z raznimi predlogi za boljše delo v tej smeri in podobno. Poudariti pa moram, da so nam le-te že večkrat pomagale, in upam, da nam tudi še bodo. Prepričan sem, da bomo pri naslednjem občnem zboru predlagali in izvolili tudi člane drugih organizacij v naš odbor, ker bi bila tako povezava mnogo boljše in bi skupno delo dalo še večje rezultate in uspehe.«

● **ALI SE LAHKO V TO AKCIJO VKLJUČI TUDI NAŠ TOVARNIŠKI LIST, KI BI VEČKRAT OBJAVLJAL SESTAVKE O KRVODAJALSTVU IN DELU OO RDEČEGA KRIŽA?**

»Brez dvoma nam bo ta pomoč zelo koristna, ker naš list dobivajo in berejo vsi člani kolektiva. Tako se bodo lahko boljše seznanili z našimi napori in uspehi pa tudi s problemi, ki mnogokrat niso majhni, lahko pa bi jih odpravili s skupnimi močmi. Naš odbor (in tudi jaz osebno) se bo potrudil, da bomo redno poročali o vsem, in že sedaj prosim sedanji in bodoči uredniški odbor, da nam pri tem pomaga. Za pomoč v imenu organizacije RK že vnaprej hvala.«

● **ALI NAM LAHKO POVEŠ, KAKŠEN JE VAŠ PROGRAM DELA? GA BOSTE LAHKO IZPOLNILI IN KAKO?**

»Že prej sem omenil, da je naš program dela precej obširen. Nobenih izgledov ni, da bi ga v celoti realizirali, čeprav smo pri našem dosedanjem delu zares dosegli že dokaj lepih uspehov, vendar pa s tem ne mislimo in ne želimo biti zadovoljni. Eden izmed bistvenih vzrokov za to je v tem, ker ni povsod zadostne udeležbe, in tako pač ne moremo v celoti realizirati postavljenih nalog.«

● **IN KAJ PREDLAGAŠ KOT ČLAN KOLEKTIVA ZA IZBOLJŠANJE VSEBINE NAŠEGA TOVARNIŠKEGA GLASIŁA ALUMINIJ?**

»Jaz osebno sicer nimam bistvenih pripomb k vsebini, čeprav bi le-ta lahko bila boljša, seveda s pogojem, da bi

imeli več sodelavcev. Ko si mi prej omenil, s kakimi težavami se ukvarja uredniški odbor, sem mnenja, da je v takih razmerah naš list še kar v redu. Če bi bilo še kaj prostora, ne bi bilo napak, če bi objavljali morda še novice o novih iznajdbah v svetu, želel bi si morda kaj več pestrega humora in kakšno križanko, vsekakor pa največ o našem skupnem delu v tovarni in tudi v naših organizacijah. Želel bi tudi, da bi se na straneh našega lista še pojavila kaka druga organizacija in povedala kaj o svojem delu.«

● **TAKO SVA S TOVARIŠEM ŠIMENKOM POGOVOR KONČALA V UPANJU, DA SO ČLANI KOLEKTIVA DOBILI VSAJ BEŽNO SLIKO DELA ENE IZMED NAJBOLJ AKTIVNIH ORGANIZACIJ V NASELJU. O DRUGIH PA KAJ VEČ PRIHODNJIČ!**

M. F.

RAZSVETLJAVA IN DELO

(Nadaljevanje s 4. strani)

ter ugotovi in mirno pojasni, da je to predrago.

Doslej smo govorili o razsvetljavi pri delu predvsem s stališča funkcionalnosti. Razsvetljava in barve pa nedvomno vplivajo tudi na človekovo počutje. Ne bi bilo prav, če bi prezrli psihološki vpliv svetlobe in barv na človeka. Prijetna svetloba in prijetne barve pripomorejo, da se prijetno počutimo, večjajo skrb za snago in lajšajo delo. Prednosti, ki jih prinaša ureditev svetlobnih razmer v industrijskem obratu, ni mogoče v nekaj mesecih preračunati v dinarje. Gotovo pa je tole: v svetlobno in barvno urejenem prostoru se človek počuti prijetneje, ni zlepa utrujen; s tem se zmanjša odsotnost zaradi bolezni, manjši je izmeček pri delu, naraste veselje do dela in s tem delovna storilnost.

Ako se zazremo v naše hale in obrate, dobimo dokaj klavirno sliko razsvetljave v domala vseh prostorih naše tovarne. Meritve razsvetljave so pokazale, da ta ni v mejah standarda, ki je že tako skromen. Mnenja sem, da je po tej plati bilo do sedaj zelo malo storjenega, in prepričan sem, da se da dokaj teh stvari urediti. Torej ne odlašajmo preveč, kajti zakonski predpisi so tu!

-RP-

BOKSIT IZ WEIPE

(Nadaljevanje s 3. strani)

Vse te zmogljivosti, zgrajene leta 1966, pa so se že leta 1968 pokazale kot premajhne, zato so jih v tem letu razširili. Tako razširjene zmogljivosti omogočajo, da lahko na leto nakopljejo in nalozijo več kot sedem milijonov ton oplemenitenega boksita.

V rudarskem naselju v Weipi stanuje okrog 350 prebivalcev, od tega 55 družin in 150 samcev. Ob predvideni razširitvi rudnika računajo, da bi imelo to naselje okoli 1250 prebivalcev, zato gradijo še 250 družinskih stanovanj. To so udobna stanovanja s tremi spalnicami in grajena tako, da tudi v hudih tropskih razmerah nudijo stanovalcem maksimalno možno udobnost. To novo rudarsko naselje je popolnoma samostojno, ima svojo šolo, trgovino, pošto, policijo, bolnico, letališče, športni stadion in plavalni bazen.

Glede na tako bogate zaloge boksita so razširili tovarno glinice v Bell Bayu na zmogljivost 1.200.000 ton glinice na leto. Zgradili so novo tovarno glinice v Gladstonu z enako letno proizvodnjo in razmišljajo o njeni razširitvi na 2.000.000 ton glinice na leto. Pripravljajo pa se tudi na gradnjo nove tovarne glinice v sami Weipi, prav tako z zmogljivostjo 1.200.000 ton glinice. Danes grede velike ladje iz Weipe in vozijo boksit v evropske tovarne glinice, na Japonsko in še v druge dele sveta. Verjetno ni daleč čas, ko bodo s še večjimi ladjami razvažali glinico po vsem svetu.

sj

PO KOPNEM DO GARAŽE

Zima je blizu, zato si firme, ki izdelujejo najrazličnejšo opremo in pripomočke za mrzli letni čas, skušajo zagotoviti pozornost kupcev. Prav zanimive so grelne mreže, ki jih izdeluje neka angleška firma. Položimo jih v pasovih, ki so po 35 cm široki, na dovoz od ceste do garaže ter jih priključimo na električno napeljavo. Poizkusi so dokazali, da ostane dovoz do garaže kopen tudi v najhujši zimi. Firma ne daje podatkov o ceni in porabi električne energije.

VOLILNA KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

strokovna usposobljenost še dolgo eden izmed pglavitnih problemov.

Člani ZK so v samoupravnih organih v vseh pomembnih zadevah pravilno razumeli pomen in vlogo ZK. Z dobrim poznavanjem samoupravne problematike in zastopanjem načelnih stališč naše organizacije bomo lahko tudi v prihodnje — kljub manjšini (ki je pri tem številu članov nujna) — prodrli.

V razpravi so tudi poudarili, da moramo pri kadrih paziti še na eno stvar, in sicer na sposobnost kadrov. Nujna je strokovna izobrazba, kar da tudi potrebno dokumentacijo. Vprašanje pa je, če ti kadri poleg diplome tudi kaj prispevajo, kje so vidni njihovi strokovni posegi v podjetju. Strokovna izobrazba je osnovni pogoj za vsakega sodelavca, ni pa edini. Sposobnost in delovni elan ter še kaj sodi h kvalifikaciji.

Kritične pripombe so izrekli tudi na račun sindikalnega dela, ki ga je bore malo, in na obveščanje kolektiva. Večina članov kolektiva pozna vse delo (samoupravnih organov, sindikata, itd.) samo iz tovarniškega časopisa, ki pa prinaša te vesti z najmanj enomesečno zamudo in še to zelo skrženo. Med razpravo je bilo izrečeno mnenje o delavskem klubu, ki ga je tovarniški odbor sindikata ukinil. Zakaj se ta edini prostor, ki je bil namenjen delavcem, ukinja? Ali res le zaradi pomanjkanja denarja? Je nekaj tisoč dinarjev na leto tako breme za delovnega človeka, ko pa vemo, da je gostinskih lokalov v Kidričevem več kot dovolj.

Tovariš Lojze Briški, sekretar medobčinskega komiteja, je menil, da bi razprava lahko in mo-

rala biti bolj živahna, ker bi potem bolj osvetlila dosežene uspehe, nekatere temeljne in vsebinske probleme, ki so na področju gospodarjenja, samoupravljanja, kot tudi pri uveljavljanju vloge ZK. Vsekakor bi kritična razprava nakazala še marsikatero pomanjkljivost in napake, s katerimi se vsakodnevno srečujemo pri delu v podjetju. Taka razprava je v tem politično razgibanem času toliko bolj zaželena in potrebna, saj smo v zadnjem času imeli vrsto zelo pomembnih političnih dogodkov pri nas, kot so seja predsedstva ZKJ, seja izvršnega biroja, zadnja seja CK ZKJ. Vsi ti forumi so razpravljali o mnogih idejnopolitičnih problemih v naši družbi in delovanju ZK.

Vsakdo je prepričan, da je bila reorganizacija ZK nujna in koristna. Vprašuje pa se, kakšne cilje smo s tem dosegli. Osnovni cilj je bil predvsem, da se ZK afirmira v novih družbenih razmerah v vse bolj razvitem sistemu samoupravljanja in seveda v učinkovitosti dela ZK na novih osnovah.

Skromna udeležba na volilni konferenci ni preveč spodbudna za organizacijo ZK v TGA. Res da sestanek in udeležba na njem ni edino merilo za aktivnost člana ZK, vendar je volilna konferenca, ki je enkrat v dveh letih, tako pomemben mejnik, ki ne bi smel mimo nas. Vsak član, ki je v času konference delal, je lahko opravičeno izostal, vendar je bila njegova dolžnost, da se predhodno opraviči. Precej je bilo odsotnih, za katere ne moremo trditi, da iz opravičenih razlogov; med njimi so bili tudi taki, ki so bili kandidati za novo vodstvo organizacije in za občinsko konferenco.

V razpravi so člani posegli tudi v gospodarjenje in likvidnost v podjetju. Na željo navzočih je bilo prikazano stanje, v kakršnem smo trenutno. Člani ZK so zvedeli, da je vprašanje likvidnosti pri nas po letu 1967 mnogo manj pereče kot drugod oziroma da tega vprašanja praktično ni. Vsekakor je k temu precej pripomogel izvoz naših izdelkov na svetovno tržišče, kjer dosegamo 20 do 25 odstotkov višje cene kot doma.

Strokovne službe pripravljajo koncept bodočega razvoja, po katerem naj bi se zmogljivost tovarne od leta 1972 podvojila, kar bi dosegli z odpravo ozkih grl na eni strani in preureditvijo elektrolitskih peči na drugi strani. Delamo lahko le toliko, kolikor zmoremo z lastnimi močmi, bodisi v finančnem kot tudi v strokovnem pogledu.

Konferenca je sklenila, da lahko kandidirajo v forume ZK le tisti člani, ki so bili na volilni konferenci. Zato je morala kandidacijska komisija pripraviti kandidatno listo z le navzočimi člani oziroma opravičeno odsotnimi.

V novo vodstvo so bili izvoljeni naslednji člani: Filip Dolinar — sekretar, Vaclav Vrabčič, inž. — namestnik sekretarja, Stanko Meško, Franc Kolar, inž., Franc Meško, Katica Bednarič, Ivan Tušek, Milan Tkalec, Vlado Petercel.

Za občinsko konferenco so bili izvoljeni: Anton Fajfarič, Peter Gegič, Ivan Gerjovič ml., Franjo Gnilšek, inž., Maks Jabložnik, Franc Klemenčič, Janez Kostanjevec, Konrad Kramberger, Stanko Kovačec in Viktor Prelog.

Novemu vodstvu želimo pri njegovem delu mnogo uspehov.

PRED PRAZNIKOM REPUBLIKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

sana, da k temu ni več moč dodati kaj pomembnega in izvirnega.

Brez dvoma pa je treba poudariti to, da so ti sklepi toliko pomembnejši za vse nas, ker so že takrat, sredi vojne vihre in najhujših bojov z okupatorjem, predvideli bodoče obrise osvobodjene Jugoslavije in predvsem utemeljili toliko pričakovano težnjo do svobodne in humane skupnosti, v kateri bi se naj porajali in razvijali pravi socialistični odnosi. Seveda taki sklepi niso bili sprejeti brez osnove; take sklepe je lahko sprejelo le vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja na čelu s Komunistično partijo in tovarišem Titom, in to po realni oceni notranjih in mednarodnih odnosov. Čeprav je teklo šele 1943. leto, je bilo že povsem jasno, da si je Komunistična partija izbojevala politično zmago in da je ob njej bilo zbrano vse naše delovno ljudstvo, ki je po tolikih letih prestanega trpljenja nestrpno pričakovalo dokončno zmago pravice nad krivico, ki je stoletja tlačila izmučeno in izčrpano ljudstvo. To gorje je seveda prišlo do popolnega izraza šele s prihodom fašističnih sil na naša tla, ki so prišle le z eno edino zamisljo in ciljem, kako čimprej pokoriti uporno delovno ljudstvo in ga spraviti povsem na kolena. Ta njihova zamisel bi bila popolnoma uresničena po izdaji takratne vladavine kralja in njegove klike, če ne bi prav v tistem trenutku stopila v akcijo Komunistična partija Jugoslavije pod modrim vodstvom tovariša Tita, človeka, ki je edini slutil, kakšna strašna usoda čaka to ljudstvo, in da ni nobene druge poti in izbire kot edino neusmiljeni in neenaki boj proti okupatorju in njegovim domačim pomagačem.

Štiri leta krvave in hude borbe so končno le prinesla stoletja pričakovano svobodo Jugoslovanskim narodom. Čeprav smo morali za svobodo žrtvovati več kot milijon sedemsto tisoč najdragocenejših življenj, takrat ni bilo časa misliti na to, ampak je bilo potrebno kreniti v novo borbo za obnovo porušene in požgane ter do tal uničene domovine. Tako je dokončna zmaga socialistične revolucije leta 1945 na široko odprla vrata naši ljudski demokraciji, nacionalizacija in agrarna reforma pa sta dali temu razvoju tudi gmotno osnovo.

Malokdo je takrat pričakoval, da bo v naslednjih nekaj letih iz nič izraslo nekaj, kar je danes svetel vzgled mnogim narodom po vsem svetu, ki gledajo na Jugoslavijo kot na edino in resnično borko za mir in enakopravnost na svetu. Prav posebna in zanimiva so bila ta minula leta, še zlasti pa moramo omeniti leto 1952, ko je bila z zakonom razširjena in utrjena samopravnost ljudskih odborov in uveden odnos med gospodarskimi organizacijami in krajevnimi ljudskimi odbori. S tem se je začela uresničevati ena izmed temeljnih idej znanstvenega socializma, da je komuna oziroma občina kot družbenoekonomska in politično-teritorialna skupnost delovnih ljudi podlaga vse države in naše družbene ureditve.

S tem se je pričel proces odmiranja države, saj so bile mnoge funkcije prenesene z državnih organov na uprave samoupravljanja, ki se vse bolj uveljavljajo in so v zadnjih nekaj letih dosegle zares pomemben korak naprej. Potrebno je v tej smeri seveda storiti še marsikaj, toda že to, kar smo naredili doslej, presega vsa pričakovanja, saj se s takim sistemom ne more postaviti niti največja socialistična država na svetu.

Naše izkušnje s pridom spoznavajo in uporabljajo delovni ljudje v vsem naprednem svetu, ki so — kot sem že omenil — našli v socialistični Jugoslaviji največjega branilca in zagovornika osnovnih človekovih pravic, zaradi česar tudi dajejo naši državi za to vse priznanje. Lahko smo ponosni na vsa ta priznanja, ki dajejo naši državi toliko ugleda in možnosti, da se še bolj uveljavi na vseh področjih mednarodnega sodelovanja.

Ko torej praznujemo v tem mesecu kar dva za nas pomembna praznika, ne pozabimo, da v našem kolektivu ne bi nikoli dosegli take dinamike in takšnega razvoja podjetja, če ne bi z vsem tem upravljali naši delovni ljudje — člani kolektiva — prek svojih samoupravnih organov. Ob vseh teh uspehih, ki smo jih dosegli, se krepko zamislimo nad prehojeno potjo naše socialistične revolucije in razvojem našega podjetja ter sklenimo, da bomo prihodnji praznik rojstva naše socialistične države praznovali in dočakali še z večjimi delovnimi uspehi.

Vsem članom naše delovne skupnosti ob našem dvojnem prazniku iskreno čestitamo vsi člani uredniškega odbora z željo, da bi prihodnje praznovanje dočakali še z večjimi delovnimi zmagami, ki naj naš veliki praznik napravijo še večji in še bolj slavnosten. Ob tovarniškem prazniku pa prav tako iskreno čestitamo z željo, da bi z našimi skupnimi napori dosegli postavljene planske naloge in tako kar najbolj dostojno proslavili 15-letnico obratovanja naše tovarne.

polnjevati s takšnimi sistemskimi rešitvami, da bosta potekala oblikovanje in delitev dohodka na akumulacijo in osebno potrošnjo pod pritiskom objektivnih ekonomskih zakonitosti, na temelju programov dolgoročnega razvoja in na temelju medsebojnega dogovarjanja in sporazumevanja. Na tem področju si moramo prizadevati tudi, da bomo v praksi uresničevali pravice in dolžnosti, ki jih daje temeljni zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka v delovnih organizacijah, saj ta prepušča samoupravnim delovnim skupnostim dosti več pobude in samostojnosti pri urejanju notranjih in medsebojnih odnosov pri ustvarjanju in delitvi dohodka.

V podjetju si moramo jasno opredeliti cilj, ki ga želimo doseči s posrednim ali neposrednim odločanjem, saj je z ustavo in

zakoni tudi določena pristojnost delovnih skupnosti, da z vidika specifične proizvodnje, tehnološke in ekonomske organizacije strukture podjetja, skladnosti razvoja podjetja kot celote v sistemu samoupravljanja samostojno odločamo, koliko in kakšne oblike združenega dela bomo uvedli in razvili. Tu gre za proces, ki ima samoupravno, tehnološko, ekonomsko in politično dimenzijo, za proces, ki so zanj odgovorni samoupravni organi, vodilni, strokovni in politični dejavniki našega podjetja.

Ugotovimo lahko, da so strokovni sodelavci in organi upravljanja doslej vedno pravilno razumeli hotenja kolektiva, smerice družbenopolitičnih forumov in intencije zakonitih predpisov in to vse uspešno uresničevali v zadovoljstvo vsega kolektiva.

K.-n.

SAMOUPRAVLJANJE OB 15. OBLETNICI OBRATOVANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

ponekod pa zelo poredko organizirani. Sestanke organizirajo vodstvo delovne enote ali pa sindikalni pododbori. Oceno samoupravljanja podaja letne konference osnovne organizacije sindikata in Zveze komunistov, ki poskušajo nakazati tudi smer in nadaljnji razvoj samoupravljanja.

V težnji, da bi samoupravljanje v našem podjetju vedno izpopolnjevali in ga prilagajali konkretnim potrebam, so člani vseh samoupravnih organov vedno spodbujali k ureditvi posameznih zadev s splošnimi akti. Na ta način smo v dosedanjem obdobju dobili mnogo pravilnikov — splošnih aktov, iz katerih izhajajo pravice in dolžnosti članov delovne skupnosti in kjer so opisani postopki za uveljavljanje pravic. Organi upravljanja so sprejeli tudi poslovnik, to je predpise procesualnega značaja, ki obvezujejo predvsem organe upravljanja, kako morajo poslovati.

Tudi v sedanjem obdobju težimo za tem, da bi uskladili statut in druge splošne akte z ustavnimi spremembami in novimi zakonskimi predpisi. Delavski svet je imenoval posebno komisijo, ki pripravlja osnutke teh splošnih aktov.

Pri najnovejšem izpopolnjevanju in razvijanju samoupravljanja bomo morali upoštevati sprejeto zakonodajo in politične smernice, ki so bile sprejete na VI. seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, na VI. kongresu Zveze komunistov Slovenije in na IX. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije. Na teh zborih je bilo izraženo stališče, da samoupravljanje uveljavljamo v naši družbi kot temeljni družbenoekonomski in še posebej proizvodni odnos, ki pomeni podlago za razvoj družbenopolitičnega sistema nepo-

sredne demokracije, v katerem se uresničuje politična oblast delovnih ljudi. To je temeljno skupno izhodišče reševanja različnih interesov in integracije vseh družbenih slojev. Razvoj samoupravljanja omogoča in spodbuja procese osvobajanja delovnega človeka in s tem odpravlja ločevanje ljudi na vladajoče in vladane. Zato je nemoogoče gledati na samoupravljanje kot na politično konstrukcijo in politični interes, izdvojen od osnovnih družbenoekonomskih odnosov.

Družbeni razvoj in uveljavljanje reforme terjata bolj razvite samoupravne odnose in učinkovitejšo organizacijo samoupravljanja. Izhodišče so delovni človek v združenem delu ter njegovi materialni, socialni in kulturni interesi. Zato moramo uveljaviti takšno organizacijo samoupravljanja, v kateri bo delovni človek neposredno odločal in vplival na vsa bistvena vprašanja svojega življenja in dela ali po svoji samostojni odločitvi razvijal oblike neposrednega samoupravljanja v interesu delovne skupnosti kot celote.

Hitrejši napredek proizvajalnih sil je zgodovinski interes delovnih ljudi. Njegova neločljiva komponenta je sodobna organizacija dela. Zato ne more biti dileme med samoupravljanjem in sodobno organizacijo dela. Tudi za delovno disciplino se mora v praksi docela utrditi spoznanje, da je visoka stopnja delovne discipline brezpogojna nujnost sodobne proizvodnje, ki terja natančno in skladno delovanje vseh udeležencev delovnega procesa.

Komisija, ki pripravlja spremembe statuta in drugih splošnih aktov, bo torej morala kritično preučiti samoupravne odnose in organizacijo samoupravljanja v naši delovni organizaciji in izvršilne funkcije samou-

pravljanja glede na to, koliko omogočajo smotno sodelovanje vseh zaposlenih pri reševanju skupnih zadev in učinkovitost poslovanja delovne organizacije. Pri tem si moramo prizadevati, da se odločanje o posameznih vprašanjih prenese na tisto raven in tiste organe samoupravljanja, ki bodo zagotavljali najuspešnejši način in odgovorno reševanje posameznih samoupravnih zadev. Težnji po centralizaciji moči v rokah centralnih organov moramo postaviti nasproti interese delovnega človeka z njegovimi pravicami in dolžnostmi, ki temeljijo na njegovem položaju v združenem delu.

Za tehnološko modernizacijo podjetja je potrebna sodobna organizacija dela, ki pomeni programiranje, načrtovanje, usmerjanje in nadzor visoko specializiranega in koordiniranega dela. Zato je temeljna značilnost sodobne organizacije dela, da jo morajo oblikovati in voditi strokovnjaki raznih strokovnih posebnosti delovno funkcijo. V sodobni organizaciji dela delavci niso pasivni in podrejeni izvrševalci, marveč enakopravno sodelujejo v skupnem opredeljevanju in uresničevanju ciljev. Bistvena vloga strokovnih funkcij je ustvarjati možnosti in metode za organizirano sodelovanje v skupnem združenem delu. Zato je treba organizacijo dela tudi v našem podjetju obravnavati in uresničevati kot izvršilno funkcijo samoupravljanja, ne pa kot funkcijo, ki naj omogoča upravljanje oziroma oblast posebnosti, morda elitni skupini strokovnjakov.

Naša akcija mora biti tudi usmerjena v oblikovanje dolgoročnega interesa delovnega človeka, povezana z njegovimi kratkoročnimi interesi. Zato je potrebno razvoj delitve dohodka v samoupravnih razmerah do-